

Ochrana zaměstnanců během epidemie COVID-19 v maloobchodních prodejnách

Bc. Michaela Petruchová

Diplomová práce
2022

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení
Ústav ochrany obyvatelstva

Akademický rok: 2021/2022

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Bc. Michaela Petruchová**
Osobní číslo: **L20202**
Studijní program: **N1032A020002 Bezpečnost společnosti**
Specializace: **Ochrana obyvatelstva**
Forma studia: **Kombinovaná**
Téma práce: **Ochrana zaměstnanců během epidemie COVID-19 v maloobchodních prodejnách**

Zásady pro vypracování

1. Pojednejte o problematice ochrany obyvatelstva v oblasti ochrany obyvatel v případě epidemie.
2. Analyzujte přístup k ochraně zaměstnanců ve vybraných maloobchodních prodejnách z hlediska problematiky pandemie COVID-19.
3. Vyhodnotte rizika v rámci ochrany zaměstnanců ve vybraných maloobchodních prodejnách.
4. Vypracujte modelové řešení zajišťující vysokou úroveň ochrany zaměstnanců ve vybraných maloobchodních prodejnách v případě epidemie.

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. HRADIL, Jaroslav, Otakar J. MIKA, Miroslav MUSIL, Bohuslav SVOBODA, Jakub RAK a Dušan VIČÁR. *Základy ochrany obyvatelstva v České republice: odborná monografie*. Uherské Hradiště: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta logistiky a krizového řízení, 2018. ISBN 978-807-4547-744.
 2. JANÁKOVÁ, Anna. *Abeceda bezpečnosti a ochrany zdraví při práci*. Praha: ANAG, 2018. ISBN 978-80-7554-171-0.
 3. OSTROM, Lee T. a Cheryl A. WILHELMSSEN. *Risk assessment: tools, techniques, and their applications*. Second edition. Hoboken, NJ: Wiley, 2019. ISBN 978-1-119-48346-5.
- Další odborná literatura dle doporučení vedoucí diplomové práce.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Eva Lukášková, Ph.D.**
Ústav ochrany obyvatelstva

Datum zadání diplomové práce: **1. prosince 2021**

Termín odevzdání diplomové práce: **6. května 2022**

L.S.

doc. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

V Uherském Hradišti dne 1. prosince 2021

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užit své dílo – diplomovou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne: 5.8.2022

Jméno a příjmení studenta: Bc. Michaela Petruchová

.....

podpis studenta

ABSTRAKT

Diplomová práce se zabývá ochranou zaměstnanců během epidemie COVID-19 v maloobchodních prodejnách. Cílem této práce je posouzení rizik na prodejnách během epidemie COVID-19. Samotná práce se skládá z teoretické a praktické části. V teoretické části je rozebrána problematika ochrany zaměstnanců během epidemie COVID-19. Dále jsou zde rozebrány krizové stavy, jejich členění a legislativa. V praktické části je popsána problematika ochrany zaměstnanců během epidemie COVID-19 v maloobchodních prodejnách vybraného družstva COOP Jednota Hodonín. V práci byla provedena analýza rizik metodou SWOT a „PNH“.

Klíčová slova: ochrana zaměstnanců, ochranné prostředky, krizové stavy, nouzový stav, respirátory.

ABSTRACT

The diploma thesis deals with the protection of employees during the COVID-19 epidemic in retail stores. This work aims to assess the risks in stores during the COVID-19 epidemic. The diploma thesis consists of a theoretical and a practical part. The theoretical part discusses the issue of employee protection during the COVID-19 epidemic. There are also analyses of crises, their division, and legislation. The practical part describes the issue of employee protection during the COVID-19 epidemic in retail stores of the selected COOPERATIVE COOP Jednota Hodonín. Risk analysis was carried out using the SWOT method and the "PNH".

Keywords: protection of employees, protective equipment, crisis states, emergency, respirators.

Chtěla bych poděkovat paní Bc. Ing. Evě Lukáškové, Ph. D., za odborné vedení, konzultace, připomínky, které mi pomohly se zpracováním práce, dále bych chtěla poděkovat celé své rodině za podporu a pomoc, bez které bych to nezvládla.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	8
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE.....	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 PROBLEMATIKA OCHRANY OBYVATELSTVA.....	11
1.1 KONCEPCE OCHRANY OBYVATELSTVA	11
1.2 PRÁVNÍ PŘEDPISY Z OBLASTI OCHRANY OBYVATELSTVA	12
1.3 KRIZOVÉ STAVY	15
2 ZÁKLADNÍ POJMY TÝKAJÍCÍ SE ONEMOCNĚNÍ COVID-19.....	18
2.1 POJMY VZTAHUJÍCÍ SE K ONEMOCNĚNÍ COVID-19	18
2.2 ONEMOCNĚNÍ COVID-19 V ČESKÉ REPUBLICE MEZI ROKY 2020-2022	20
3 BEZPEČNOST A OCHRANA ZDRAVÍ PŘI PRÁCI	26
4 POTRAVINOVÁ A EKONOMICKÁ BEZPEČNOST.....	31
4.1 POTRAVINOVÁ BEZPEČNOST.....	31
4.2 EKONOMICKÁ BEZPEČNOST	34
5 DÍLČÍ ZÁVĚR TEORETICKÉ ČÁSTI	36
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	37
6 COOP JEDNOTA HODONÍN.....	38
7 ANALÝZA RIZIK OCHRANY ZAMĚSTNANCŮ BĚHEM EPIDEMIE COVID-19	43
7.1 SWOT ANALÝZA OCHRANY ZAMĚSTNANCŮ BĚHEM EPIDEMIE COVID-19	43
7.2 ANALÝZA RIZIK OCHRANY ZAMĚSTNANCŮ BĚHEM EPIDEMIE COVID-19 METODOU PNH	48
8 NÁVRHY NA ZLEPŠENÍ OPATŘENÍ PRO ZAMĚSTNANCE COOP JEDNOTY	56
9 MODELOVÉ ŘEŠENÍ PROBLÉMU OCHRANY ZAMĚSTNANCŮ BĚHEM EPIDEMIE COVID-19 NA MALOOBCHODNÍCH PRODEJNÁCH	59
ZÁVĚR	68
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	69
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	78
SEZNAM OBRÁZKŮ	79
SEZNAM TABULEK.....	80

ÚVOD

Poslední roky zemi zasáhla pandemie virové choroby COVID-19 celý svět. Pro mnohé přinesla velké životní změny i ztrátu blízkých. Pandemie se nevyhnula ani České republice a proto, aby bylo možné tuto pandemii zvrátit, je potřeba se naočkovat a posilovat svoji imunitu.

Nejvíce jsou vystaveni onemocnění lidé pracující v důležitých službách, které nebylo možné po dobu lockdownu zavřít. Jsou natolik podstatné, že by jejich uzavření bylo více než náročné pro zvládnutí celé situace. Mezi ně spadají především složky integrovaného záchranného systému, ale také prodavači v potravinách a drogeriích, na které bylo dost často zapomínáno. V začátcích pandemie, kdy nebyl dostatek ochranných pomůcek, bylo myšleno na zdravotníky, ale asistentům prodeje ve většině případů tyto pomůcky zaměstnavatel zajistil až později, tudíž byli často odkázáni na pomoc jiných lidí, kteří doma šili roušky. Při rozdělování finančních odměn či přednosti při naočkování byla rovněž opomíjena důležitost takových lidí, mezi které bezesporu prodavači patří.

Snahou této práce je poukázat na důležitost méně opomíjené složky služeb, kterou spousta z nás bere jako samozřejmost.

Mimořádné události mohou nastat i na území České republiky, pro které je nutné vyhlášení nouzového stavu. Opatření, která byla doposud vytvořena proti hrozbám mohou posloužit jako hlavní pomoc, nelze je však použít stejně na všechny druhy mimořádných událostí. Proto hlavním cílem diplomové práce je vypracování modelového řešení zajišťující vysokou úroveň ochrany zaměstnanců ve vybraných maloobchodních prodejnách v případě epidemie.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Cílem diplomové práce je vypracovat modelového řešení zajišťující vysokou úroveň ochrany zaměstnanců ve vybraných maloobchodních prodejnách v případě epidemie, které by přispěla k zefektivnění připravenosti družstva COOP Jednota Hodonín.

Dílčí cíle diplomové práce pojednávají o problematice ochrany obyvatelstva v oblasti ochrany obyvatel v případě epidemie.

Analyzování přístupu k ochraně zaměstnanců ve vybraných maloobchodních prodejnách z hlediska problematiky pandemie COVID-19.

Vyhodnocení rizika v rámci ochrany zaměstnanců ve vybraných maloobchodních prodejnách.

Analyticko-empirická část

- Sběr dat v oblasti ochrany zaměstnanců během epidemie COVID-19 v maloobchodních prodejnách.
- Analýza a vyhodnocení získaných informací pomocí metod SWOT analýzy a PNH analýzy.
- Vyhodnocení a shrnutí hlavních problémových oblastí.
- Navržení opatření.

Aplikační část

Návrh modelového řešení zajišťující vysokou úroveň ochrany zaměstnanců ve vybraných maloobchodních prodejnách v případě epidemie. Tento návrh by měl sloužit pro efektivnější ochranu zaměstnanců v případě nástupu další nečekané epidemie.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 PROBLEMATIKA OCHRANY OBYVATELSTVA

Téma ochrany obyvatelstva je široké. Je velmi důležité uvědomit si správný význam základních pojmů a definic, které se často užívají. V kapitole je nastíněn pojem ochrana obyvatelstva a některé právní předpisy (zdroj vlastní).

Ochrana obyvatelstva v České republice je vymezena zákonem o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů jako plnění úkolů civilní ochrany, zejména varování, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zaopatření ochrany jeho života, zdraví a majetku. Pojetí ochrany obyvatelstva není ve všech zemích jednotné. Země, které nemají krizové řízení je termín používán jako systém nevojenské ochrany – pojednává např. o ekonomice (Ministerstvo vnitra – generální ředitelství HZS ČR, 2018) (Kopecký, 2003).

Ochrana spadá do gesce Ministerstva vnitra, kde je také součástí struktur HZS ČR. Generální ředitelství je garantem a také realizuje hlavně sekci prevence a civilní nouzové připravenosti. Hlavní roli zde tvoří IZS a operační řízení nebo oblast ekonomiky (Řehák, 2019).

V roce 2001 vzešla v platnost legislativa, která upravuje ochranu obyvatelstva. Jde o zákony tzv. krizového balíčku. Současná doba ochrany obyvatelstva se zaměřuje na postupy a činnosti věcně příslušných orgánů, dalších zainteresovaných subjektů, kterého je součástí obyvatelstvo (Doležel, 2014).

Hlavním cílem ochrany obyvatelstva je co nejvíce snížit následky mimořádných událostí a krizových situací na zdraví, životy osob, majetku a také životní prostředí. K dosažení cíle je nutné dodržet základní úkoly a opatření (Hradil, 2018).

Při vzniku nakažlivé nemoci, je neprodleně informován orgán ochrany veřejného zdraví. Následně jsou vydány pokyny, jak při styku a péči o nakaženou osobu postupovat. Při výskytu vážného onemocnění často dochází ke spolupráci správních úřadů jako jsou Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo obrany a Ministerstvo vnitra (Vidunová, 2017).

1.1 Koncepce ochrany obyvatelstva

Základní koncepční materiál, který je schválený vládou. Stanovuje hlavní trendy v oblasti rozvoje ochrany obyvatelstva. Připravují se podle něj opatření v oblasti ochrany obyvatelstva ve střednědobém a dlouhodobém výhledu (Ministerstvo vnitra - generální ředitelství HZS ČR, 2018).

Varování - jediný uplatněný varovný signál na území České republiky je “Všeobecná výstraha” pro upozornění obyvatelstva při hrozbě nebo vzniku mimořádné události. Kolísavý tón sirény po dobu 140 sekund a může zaznít až třikrát za sebou v třiminutových intervalech. Následně po akustickém tónu sirény zazní tísňová informace z hromadných informačních prostředků (Ministerstvo vnitra - generální ředitelství HZS ČR, 2018).

Evakuace - přemístění osob, zvířat, předmětů kulturní hodnoty, technického zařízení, strojů, materiálu k zachování nutné výroby a nebezpečných látek z míst ohrožených mimořádnou událostí se zajišťují prostřednictvím evakuace. Hlavní povinností občanů je vzít si s sebou předem připravené evakuační zavazadlo. Při krizové události, která zapříčinila evakuaci je nutné dodržovat pokyny daného obecního úřadu (Kopecký, 2003) (Ministerstvo vnitra - generální ředitelství HZS ČR, 2018).

Ukrytí - pro ukrytí osob před možnou kontaminací radioaktivním prachem, účinky pronikavé radiace a toxickými účinky nebezpečných látek, jsou využívány přirozené ochranné vlastnosti staveb s úpravami proti pronikání výše uvedených látek. Využití improvizovaných a stálých úkrytů se plánuje v případě vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu (Kopecký, 2003) (Ministerstvo vnitra - generální ředitelství HZS ČR, 2018).

Nouzové přežití - nouzové přežití se plánuje jako opatření, které následuje po evakuaci obyvatel z ohroženého území. Jde většinou o nouzové ubytování, nouzové zásobování základními potravinami, pitnou vodou, základní nouzové služby a organizování humanitární pomoci (Ministerstvo vnitra - generální ředitelství HZS ČR, 2018).

1.2 Právní předpisy z oblasti ochrany obyvatelstva

Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

Je základním předpisem, který prohlašuje základní lidská práva a svobodu, a je možné omezit jen zákonem. (Česko, 1993)

Zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky a o změně některých zákonů

Zákon hovoří hlavně o zajištění územní celistvosti, svrchovanosti, ochraně demokratických základů o ochraně životů, zdraví a majetkových hodnot. Při ohrožení státu zajišťují ochranu ozbrojené síly a ozbrojené bezpečnostní sbory. Dále jsou zde popsány také krizové stavy (Česko, 1998).

Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky a o změně některých zákonů

Zákon stanovuje povinnosti státních orgánů, územních samosprávných celků, právnických a fyzických osob k zajišťování obrany České republiky před vnějším napadením a odpovědnost za porušení těchto povinností (Česko, 1999).

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů

Zákon pojednává o působnosti, pravomoci státních orgánů i orgánů územních a samosprávných celků. Práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na krizové situace, které nesouvisí se zajištěním obrany České republiky před vnějším napadením (Česko, 2000).

Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých zákonů

Zákon zpracovává práva a povinnosti fyzických a právnických osob, soustavu orgánů ochrany veřejného zdraví včetně jejich působnosti a pravomoci. Vymezuje úkoly dalším orgánům veřejné správy v oblasti ochrany veřejného zdraví. Ze strany epidemie a pandemie se zabývá předcházení vzniku a šíření infekčního onemocnění. (Česko, 2000).

Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých zákonů

Zákon spravuje přípravu hospodářských opatření pro krizové stavy a přijetí hospodářských opatření následně po vyhlášení krizových stavů. Udává hodnotu opatření, definuje systém v nouzovém hospodářství a také se zabývá možnostmi využití opatření, kontrol, sankcí atd. (Česko, 2000).

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce

Dokument, který zastrešuje bezpečnost a ochranu zdraví při práci. Stanovuje práva a povinnosti zaměstnavatele vůči zaměstnancům i v opačném případě. Zaměstnavatel nese odpovědnost za fyzické osoby, které se pohybují s jeho vědomím na pracovišti. Hodnotit a vyhledávat rizika v podniku v rámci probíhajících procesů je povinen hlavně zaměstnavatel. Zaškolování a pravidelné proškolení je součástí bezpečnosti a ochrany a zdraví při práci. (Česko, 2006).

Zákon č. 94/2021 Sb., o mimořádných opatřeních při pandemii onemocnění COVID-19 a o změně některých zákonů

Také pandemický zákon řeší opatření pro zvládnutí epidemie SARS-Co-V-2. Mimo jiné zahrnuje i dopady na Českou republiku. Neurčí-li zákon jinak, postupuje se podle zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, který naleznete výše (Česko, 2021).

Nařízení vlády č. 101/2005 Sb., o podrobnějších požadavcích na pracoviště a pracovní prostředí

Zabývá se požadavky na zajištění BOZP v pracovním prostředí. V příloze nařízení jsou uvedeny podrobné požadavky na bezpečnost a ochranu zdraví při práci. Pojednává o stabilitě odolnosti staveb, elektro instalaci, průmyslových rozvodech, potrubních systémech, únikových cestách, východech, nakládacích a vykládacích rampách, skladování a manipulaci s materiálem atd. (Česko, 2005).

Nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci

Pojednává o rizikových faktorech pracovních podmínek. Jsou zde uvedeny jejich členění, metody, způsoby jejich zvládnutí a předcházení. Informuje také o hygienických limitech, způsobech vyhodnocování rizikových faktorů a podmínkách, povinnostech při poskytování osobních ochranných pracovních pomůcek (Česko, 2007).

Národní politika bezpečnosti a ochrany zdraví při práci České republiky

Strategický dokument, který má vztah k resortům jako je Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo zdravotnictví a Českého báňského úřadu. Nepřímo má vztah také i s dalšími resorty, např. bezpečnost technických zařízení nebo BOZP příslušníků bezpečnostních sborů a vojáků z povolání. Uvedené předpisy uvádějí zájem České republiky o zajištění bezpečnosti práce a ochrany života a zdraví pracovníků (Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2008).

Právní ukotvení v České republice mají následující oblasti:

1. Pracovní úrazy a nemoci z povolání,
2. Kategorizace prací, poskytování OOPP,
3. Prevence rizik,
4. Požadavky na výrobky atd. (BOZPinfo.cz, 2018).

1.3 Krizové stavy

Krizový stav je definován jako právní stav, který je vyhlášen odpovědným orgánem s hlavním cílem vzniklou krizovou situací vyřešit. Může být vyhlášen, pokud jsou ohroženy lidské životy, zdraví, majetek, životní prostředí, narušena kritická infrastruktura, dále pokud již není možné odvrátit vzniklé nebezpečí obvyklou činností správních úřadů, orgánů krajů, obcí a složek Integrovaného záchranného systému. K vyhlášení krizových stavů může dojít pouze podle zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, dále podle ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky a ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky (Vilášek, 2012) (Strohmandl, 2013).

Krizová situace podle zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů *“Mimořádná událost podle zákona o integrovaném záchranném systému, narušení kritické infrastruktury nebo jiné nebezpečí, při nichž je vyhlášen stav nebezpečí, nouzový nebo stav ohrožení státu (dále jen “krizový stav”)*” (Ministerstvo vnitra České republiky, 2016).

Krizová situace nastává podle zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky a podle krizového zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a změně některých zákonů:

1. Je-li bezprostředně ohrožena územní celistvost, demokratické základy ČR,
2. Je-li ve značném rozsahu ohrožen vnitřní pořádek a bezpečnost,
3. Jsou-li ve značném rozsahu ohroženy životy a zdraví, majetkové hodnoty nebo životní prostředí,
4. Je-li třeba plnit mezinárodní závazky o společné obraně,
5. Je-li narušena kritická infrastruktura,
6. Vyplývají-li ohrožení uvedená v bodu 2 a 3 z živelní pohromy, ekologické nebo průmyslové havárie, nehody nebo jiného obdobného nebezpečí (Ministerstvo vnitra České republiky, 2016).

Za těchto ohrožení je vyhlášen krizový stav. Na následujícím obrázku je znázorněn vztah mezi krizovými stavy a krizovými situacemi (Ministerstvo vnitra České republiky, 2016).

Obrázek 1 - Krizová situace (Zdroj: Vilášek, 2012)

Nevojenská krizová situace je “*situace v souvislosti se vznikem mimořádné události jako např. Živelní pohromy, havárie a nehody velkého rozsahu, ohrožení demokratického zřízení, chodu hospodářství nebo základních lidských práv a svobod, ohrožení veřejného pořádku, narušení státních hranic migrační vlnou velkého rozsahu nebo při jiném rozsáhlém ohrožení životů, zdraví, majetku a životního prostředí, která přímo nesouvisí se zajišťováním obrany ČR před vnějším napadením. Při nevojenské krizové situaci se vyhláší stav nebezpečí a nouzový stav. V případě ohrožení demokratických základů státu se vyhláší stav nebezpečí a nouzový stav. V případě ohrožení demokratických základů státu se vyhláší stav ohrožení státu*” (Ministerstvo vnitra České republiky, 2016).

Vojenská krizová situace je “*situace, která vzniká v souvislosti s vnějším vojenských ohrožení státu nebo plněním mezinárodních závazků o společné obraně*” (Ministerstvo vnitra České republiky, 2016).

Krizové stavy:

Nevojenské krizové stavy – stav nebezpečí, nouzový stav, stav ohrožení státu,

Vojenské krizové stavy – stav ohrožení státu a válečný stav (Ministerstvo vnitra České republiky, 2016).

Stav nebezpečí – Je možné jej vyhlásit při vzniku živelné pohromy, průmyslové nebo ekologické havárie, při které jsou ohroženy lidské životy, majetek či životní prostředí (Valášek, 2008) (Vilášek, 2012).

Spadá mezi krizové situace nevojenského charakteru, může být vyhlášen pouze na nezbytně nutnou dobu s uvedením důvodu. Vyhláší jej hejtman kraje, a to pro celý kraj nebo jen jeho část. V Praze nebo v její části je vyhlášen primátorem hl. m Prahy. Dojde – li k vyhlášení stavu nebezpečí, je hejtman povinen informovat ministerstvo vnitra a vládu. Lze jej vyhlásit pouze na 30 dnů a k jeho prodloužení může dojít pouze se souhlasem vlády (Valášek, 2008) (Vilášek, 2012).

Nouzový stav – Je vyhlášován vládou, a to v případě vzniku živelných pohrom, průmyslových nebo ekologických havárií, ale i jiných nebezpečí, které ve velké míře ohrožují životy, majetek, vnitřní bezpečnosti a pořádek. Nejdéle je možné stav vyhlásit na 30 dnů, k prodloužení může dojít pouze po předchozím souhlasu parlamentu. Řadí se také mezi krizové situace nevojenského charakteru (Česko, 1998) (Vilášek, 2008) (Víšek, 2012).

Stav ohrožení státu – Vyhláší jej Parlament na návrh vlády. Je vyhlášován pouze pokud je ohrožena územní celistvost, svrchovanost státu nebo jeho demokratické základy (Česko, 1998) (Vilášek, 2012).

Podle daných okolností může být vyhlášen pro řešení krizových situací vojenského ale i nevojenského charakteru. Jako vojenský krizový stav je vyhlášen je-li bezprostředně ohrožena svrchovanost, územní celistvost a je-li nutné plnit mezinárodní závazky o společné obraně nebo může být vyhlášen jako nevojenský krizový stav, jsou-li ve značném rozsahu ohroženy demokratické základy nebo je-li ve značném rozsahu ohrožen vnitřní pořádek a bezpečnost a jsou-li ve značném rozsahu ohroženy životy, zdraví, majetkové hodnoty nebo životní prostředí. Jeho doba trvání není nijak časově omezena (Česko, 1998) (Vilášek, 2012).

Válečný stav – Je vyhlášován opět Parlamentem na návrh vlády. V případě, že je Česká republika napadena nebo je nutné plnit mezinárodní smluvní závazky o společné obraně proti napadení. Je účinnost je také bez časového omezení (Vilášek, 2012).

2 ZÁKLADNÍ POJMY TÝKAJÍCÍ SE ONEMOCNĚNÍ COVID-19

V historii pandemií došlo k řadě nemocí, jako jsou neštovice, tuberkulóza. Nejsmrtelnější byl mor, známý jako Černá smrt. Mezi aktuální pandemie můžeme zařadit COVID-19 a onemocnění HIV (Garrettová, 2008).

2.1 Pojmy vztahující se k onemocnění COVID-19

Antigenní testy – jsou méně citlivé než PCR testy, je zde možnost většího výskytu falešně negativních ale i pozitivních výsledků. Jsou nejčastěji využívány v zaměstnání, ve školách a pro domácí vyšetření (Beneš, 2021).

Dezinfekce – cílem je přerušit přenos nákazy na jednotlivé jedince. Znamená postupy, které provádí a zaručí usmrcení bakterií i virů (Göpferová, 2015).

Epidemie a pandemie

Rychlé šíření nemoci u velkého počtu lidí v dané populaci během krátké doby se nazývá epidemie. Pokud se však onemocnění rozšíří do dalších zemí a zasáhne větší počet lidí, hovoří se o pandemii (Göpfertová, 2015).

Epidemie infekčních onemocnění jsou způsobeny několika příznaky. Spadá zde psychika člověka, a také genetická změna v původci nemoci. K epidemiím dochází především, když je imunita hostitele vůči zavedenému patogenu náhle snížena (Göpfertová, 2015).

Infekční onemocnění – může jít o příznakové i bezpříznakové onemocnění, která vyvolává původce nákazy. Onemocnění může mít mírný průběh ale i těžký, který vede až k trvalým následkům či smrti (Ministerstvo vnitra České republiky, 2016).

Karanténa (izolace) – je dobrovolná nebo povinná. Má zabránit šíření viru, který je považován za nebezpečný (Ministerstvo vnitra České republiky, 2016).

Krize – je situace, kdy je narušen chod systému a je nutné vynaložit časové a vhodné řešení. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2016).

Krizová situace – je „*Mimořádná událost podle zákona o integrovaném záchranném systému, narušení kritické infrastruktury nebo jiné nebezpečí, při nichž je vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu*“ (Ministerstvo vnitra České republiky, 2016).

Nakažlivost – nakažený člověk je schopen šířit viry nebo jiné patogenní mikroorganismy na osoby ve svém blízkém okolí (Beneš, 2021).

Opatření – vhodné nástroje, postupy a kroky, které směřují k částečné eliminaci dopadů mimořádné události v určitém prostoru a čase, k likvidaci následků a k vrácení do původního stavu (Hradil, 2018).

PCR testy – velmi spolehlivě prokazují virové nukleové kyseliny v odebraném vzorku sekretu nebo tkáně. Základní materiál je získán výtěrem z nosohltanu, někdy mohou být použity sliny. Hlavní je, aby byl vzorek odebrán správně a poté jeho transport do laboratoře. Výsledek může být pozitivní nebo negativní, dále se pak postupuje podle hygienických opatření (Beneš, 2021).

Promořenost – jedná se o procentuálně vyjádřený poměr počtu imunních jedinců, kteří získali imunitu přirozeným způsobem (Göpferová, 2015).

Protiepidemická opatření – jde o opatření, která jsou zaměřena na předcházení vzniku již vzniklých nákaz. Jejich charakter je preventivní nebo represivní a jsou zaměřena na eliminaci možného zdroje nákazy, zabránění přenosu i na zvýšení imunity jednotlivých jedinců (Protiepidemická opatření, 2021).

Vakcinace – používané očkování chrání před těžkou formou infekce. Očkování lidé mohou opakovaně onemocnět, ale průběh nemoci je mírnější. Očkování je doporučováno jedincům, kterým hrozí těžký průběh nemoci, seniorům, diabetikům, kardiakům, obézním osobám, ale také zdravotníkům, pracovníkům sociálních služeb aj. Na území České republiky se může očkovat vakcínami, které jsou registrovány v Evropské unii (Bulková, 2021) (Státní ústav pro kontrolu léčiv, 2021)

V České republice se očkuje níže uvedenými vakcínami:

1. Pfizer/BioNTech - Comirnaty – mRNA vakcína,
2. Moderna COVID-19 Vaccina Moderna – mRNA vakcína,
3. Oxford, AstraZeneca COVID – 19 Vaccinace AstraZeneca.

Dne 20.12.2021 Evropská léková agentura doporučila udělit registraci vakcíně Nuvaxovid, která je určena především pro osoby od 18 let (Bulková, 2021) (Státní ústav pro kontrolu léčiv, 2021)

Veřejné zdraví – jde o stav, který je určován souhrnem přírodních a pracovních podmínek a způsobu života. Podle zákona č. 258/2000 se tím rozumí zdravotní stav populace a jejich skupin (Göpferová, 2015).

2.2 Onemocnění COVID-19 v České republice mezi roky 2020-2022

Pojem koronavirus je používán pro všechny varianty virusu. Nemoc s sebou přináší běžné obtíže jako je kašel, dýchací problémy, nachlazení případně i teploty. SARS-Co-V-2 se byl do světa pravděpodobně rozšířen z čínské provincie Chu-pej, v které leží město Wu-chan. Onemocnění, které tento typ koronaviru způsobuje si získalo po celém světě název COVID-19 (Heller, 2020).

Státní zdravotní ústav potvrdil první případy nákazy na území České republiky dne 1. března 2020. Nakažené osoby se do republiky vrátili ze severní Itálie (Ministerstvo zdravotnictví České republiky, 2020).

Stránky Ministerstva zdravotnictví České republiky se používají pro získání informací o aktuálním stavu nově nakažených osob, počet hospitalizovaných, provedených testů ale jsou zde i uvedeny platné vládní opatření vztahující se k onemocnění COVID – 19 (Ministerstvo zdravotnictví České republiky, 2021).

Průběh a příznaky

Nejčastější příznaky onemocnění jsou teplota, kašel, únava, dušnost, bolesti svalů ale i kloubů. V ojedinělých případech byl zaznamenán průjem, nechutenství a zvracení. U velmi těžkého průběhu onemocnění se vyskytuje zápal plic. Další možné příznaky spojené s nemocí jsou ztráta čichu, chuti, bolesti hlavy, akutní postižení ledvin a močového měchýře. Příznaky infekce jsou velmi nespecifické a zdají se být podobné chřipce. Závažný nebo smrtelný průběh nemoci byl pozorován u osob starších 60 let, osob s chronickým onemocněním – vysoký krevní tlak, cukrovka, kardiovaskulární onemocnění, chronické respirační onemocnění, obezita i rakovina (Státní zdravotní ústav, 2020).

Nakažlivost a inkubační doba

Doba nakažlivosti není jednoznačně definována. Nakažená osoba je infekční pro své okolí za 48 (+8) hodin po styku s již nakaženou osobou. A 8 dnů po začátku nemoci v případě mírného průběhu v případě těžkého průběhu nemoci je to 10 dnů. Inkubační doba je udávána odhadem na 5 až 6 dnů, v rozmezí od 2 do 14 dnů. (Státní zdravotní ústav, 2020).

Vnímavost infekce u dětí je pravděpodobná stejně jako u dospělých s mírnějšími projevy. Imunita není zatím přesně popsána, ale je předpokládáno, že člověk, který prodělá nemoc COVID-19 je imunní po dobu 90 dnů (Státní zdravotní ústav, 2020).

Reinfekce

Pravděpodobnost reinfekce a jaké jsou její důsledky, doba trvání imunity v tom případě je nutné shromáždit podstatné informace a důkazy potvrzené reinfekce (Bulková, 2021) (Státní zdravotní ústav, 2021).

Způsoby přenosu

1. Kontakt a přenos kapénkami - přímým, nepřímým nebo úzkým kontaktem s infikovanou osobou skrze sliny, respiračního sekretu nebo respirační kapénky, které se z těla vylučují při kašli, kýchání, mluvení ale i zpívání.
2. Přenos vzduchem - šíření rozsevem infekčních aerosolů, které se vznášejí ve vzduchu na velké vzdálenosti po dlouhou dobu.

Tento způsob šíření je nejvíce uplatněn hlavně během lékařských pracovních postupů, při kterých vzniká aerosol. Je také možnost, že k šíření aerosolem může dojít i ve vnitřních prostorech, kde je špatná ventilace.

3. Přenos kontaminovanými povrchy - kapénky a respirační sekrety, které jsou vylučovány infikovaným jedincem kontaminují povrchy a předměty. Životoschopná SARS-Co-V-2 lze nalézt na kontaminovaném povrchu několik hodin až dnů ale v závislosti na okolním prostředí a typu povrchu. K přenosu může dojít nepřímo dotykem postižených povrchů nebo předmětů a následně třeba dotykem úst, nosu nebo očí.
4. Další možné cesty přenosu - SARS-Co-V-2 byl také detekován v biologických materiálech jako je moč a stolice, ale nebyl však potvrzen přímý přenos. V některých studiích je popsána detekce SARS-Co-V-2 v plazmě, což znamená, že virus se může množit v krvinkách. Přesto krevní přenos zůstává nejasný. Do současné doby bylo zaznamenáno pouze pár případů přenosu viru z infikované těhotné ženy na její plod.
5. Superpřenašeči, superšířitelé - někteří jedinci mají potenciál dále rozšiřovat nákazu, což je dáno vyšší nakažlivostí, protože rozsáhle vylučují virus a svým chováním dokážou nakazit velké množství svých blízkých (Bulková, 2021) (Státní zdravotní ústav, 2021).

Mutace

Viry se stále mění, dochází u nich tedy k mutacím (chybám), které vznikají během zmnožení viru. Očekáváme tedy, že v průběhu pandemie se objeví spousta nových variant. V průběhu pandemie se některé mutace objeví ale zase i rychle zmizí. Naopak, některé varianty jsou úspěšnější a přetrvávají a rychle se šíří. Doposud bylo na celém světě zjištěno několik druhů viru SARS-CovV-2 (Covid Portal, 2021).

Jednotlivé varianty mutací:

1. Britská tzv. Alfa varianta,
2. Jihoafrická tzv. Beta varianta,
3. Brazilská tzv. Gama varianta,
4. Indická tzv. Delta varianta
5. Omikron (Covid Portal, 2021).

Zmíněné varianty mutace koronaviru jsou uvedeny pouze do data tisku diplomové práce. Následné informace se poté mohou lišit.

Prevence

Jako prevenci proti onemocnění COVID – 19 je uváděno pravidlo 3R – ruce, roušky, rozestupy ale také i očkování.

1. **Ruce** – je velmi podstatné nedotýkat se nemytýma rukama očí, úst a nosu. Pravidelné mytí rukou teplou vodou a mýdlem nebo použití dezinfekce, která obsahuje alkohol je rovněž velmi důležité.
2. **Respirátor** - je velmi účinnou prevencí při přenosu onemocnění. Správným používáním respirátorů ale i roušek můžeme předejít šířením infekcí ve zdravotnických zařízeních i na hromadných akcích. Hlavně v zdravotnických zařízeních je velmi populární kombinace respirátoru a ochranného štítu. Aby respirátor plnil svou funkci, je nutné jej nosit tak, aby byly zakryty ústa i nos. Doporučený typ respirátoru je FFP 3 a FFP 2. V případě, že má infekční osoba nasazený respirátor, snižuje tak riziko přenosu na své okolí. V opačném případě chrání před infekcí cizích osob.
3. **Rozestupy** – v případě předcházení rizika infekce je hlavní dodržet rozestupy alespoň 2 metry.

V případě vyhýbáním se místům, kde se shlukují větší skupiny lidí nebo kde se vyskytují nemocní lidé můžeme předejít možné naší možné nákaze (Heler, 2020) (Státní zdravotní ústav 2020) (Bulková, 2021) (Státní zdravotní ústav 2021).

Obrázek 2- Pravidlo 3R (Ministerstvo zdravotnictví České republiky, 2021)

Vládní omezení ve vztahu ke koronaviru

Dne 26. ledna 2020 se konala tisková konference zaměřená na aktuální situaci s výskytem koronaviru. Česká republika se řídí mezinárodními předpisy a doporučeními Světové zdravotnické organizace ale také i Evropským centrem pro prevenci a kontrolu nemocí (Vláda ČR, 2020).

První vlna koronaviru

Období od 1. března 2020 je považováno za první vlnu období, kdy se nákaza projevila a trvala do května téhož roku. Poté se Česká republika začala postupně vracet k normálnímu životu (Vláda ČR, 2020).

Na krizi nebyl nikdo připraven a ani s ní nepočítal. Mezi první zavedené opatření řadíme zastavení přímých letů z nejvíce zasažených oblastí, šlo o Čínu, Jižní Koreu a sever Itálie. Čeští občané, kteří se vraceli z uvedených zemí, museli na dva týdny do karantény, aby se zamezilo dalšímu šíření viru (Vláda ČR, 2020).

Následná krizová opatření velmi postihla podnikatelskou sféru, organizace a různé instituce. Zákaz dostaly divadelní, hudební, filmová představení dále umělecké i sportovní akce, trhy a veletrhy. Šlo o jakoukoliv akci, u které byla předpokládána účast nad sto osob. Postihnuty byly i základní, střední, vyšší odborné a vysoké školy (Vláda ČR, 2020).

Přítomnost žáků byla zakázána, proto školy byly nuceny přejít na online výuku, s kterou doposud nikdo neměl velké zkušenosti (Vláda ČR, 2020).

K obnovení kontrol na vnitřních hranicích České republiky došlo na základě vyhlášení nouzového stavu ze dne 12. března 2020. Pro oficiální překročení hranic byly vybrány pouze některé přechody, které byly určeny pro pendlery, pro osoby dojíždějící za prací do zahraničí atd. (Vláda ČR, 2020).

Následně Vláda rozhodla o uzavření všech obchodů po dobu 10 dnů. Výjimkou byly pouze obchody s potravinami, drogerie, lékárny, čerpací stanice a tabákové prodejny. Při návštěvě uvedených obchodů bylo povinností nosit ochranu dýchacích cest (Vláda ČR, 2020).

Druhá vlna koronaviru

Dne 5. října 2020 vláda vyhlásila opět nouzový stav a byla přijata nutná krizová opatření vztahující se ke zhoršující epidemické situaci. Opět docházelo k uzavírání škol, restaurací, obchodů a nasazení ochranných dýchacích pomůcek. Výjimku dostaly opět výše uvedené druhy obchodů. Situace, která Českou republiku zasáhla na jaře, se znovu celá opakovala.

Před Vánocemi došlo k znovuotevření obchodů, služeb, restaurací ale i sportovišť. Pokus o obnovení běžného života trval jen pár dnů. Počet nově nakažených začal znovu stoupat a došlo na přijetí dalších krizových opatření. Porovnání první a druhé vlny ukazovalo, že počty nově nakažených přibývají v řádech stovek a tato čísla byla pro vládu alarmující (Vláda ČR, 2020) (MZČR, 2021).

Dopad vládních opatření

Podnikatelské subjekty se dělí do různých skupin. Jednu skupinu tvoří podniky, které musely na základě vládních nařízení zcela přerušit svou činnost. Do další skupiny spadají provozy, které mohly pokračovat ve své činnosti, ale poptávka po jejich produktech poklesla. Na trhu se nachází i skupina, které naopak období pandemie velmi pomohlo a zaznamenaly o dost vyšší tržby. Nejvyšší nárůst byl hlášen v obchodech s potravinami. Tržby obchodů s potravinami se zvýšily o 40 %. (Aktuálně.cz, 2020).

Povinnosti zaměstnavatele v pandemii koronaviru

Podstatnou součástí bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) je důležité zajistit ochranu zdraví zaměstnanců na pracovišti. Hlavním cílem právní úpravy je omezit co nejvíce možná rizika, která bezprostředně ohrožují zdraví a životy lidí (Práce odvody a mzdy 2020).

Povinností zaměstnavatele je identifikovat možné ohrožení při práci, vyhodnotit rizika s ním spojená, následně určit potřebná opatření k bezpečnosti a zajištění ochrany zdraví zaměstnanců (Práce odvody a mzdy 2020).

Ministerstvo zdravotnictví zpracovalo v souvislosti s uvolňováním zákazů podnikatelských činností další opatření na základě zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví. Jde o ochranu zdraví zaměstnanců dle BOZP, ale také o ochranu všech fyzických osob, které se na pracovišti zaměstnavatele nacházejí (Práce odvody a mzdy 2020).

BOZP úzce souvisí s organizací práce, pracovními postupy může si tak zaměstnavatel určit jakým způsobem práci zorganizuje (Práce odvody a mzdy 2020).

S tím souvisí například i to, kolik zaměstnanců se může nacházet v jedné dílně či kanceláři, zda zavede provoz na směny, aby se zaměstnanci neshlukovali (Práce odvody a mzdy 2020).

Zaměstnavatel je povinen poskytnout zaměstnancům osobní ochranné pracovní pomůcky (OOPP). Jde zejména o prostředky individuální ochrany, kterými jsou osobní ochranné prostředky, mycí, čistící a dezinfekční prostředky. Osobní ochranné pracovní pomůcky musí být poskytnuty zaměstnancům, kteří pracují v rizikovém prostředí. V období pandemie je zaměstnavatel povinen zajistit všem pracovníkům tekuté mýdlo, papírové ručníky nebo elektrické sušiče rukou a dezinfekce (Práce odvody a mzdy 2020).

Mezi osobní ochranné pracovní pomůcky spadají ochranné brýle, masky a ochranné pracovní oděvy. V souvislosti s pandemií COVID-19 musela většina zaměstnavatelů seznam běžně používaných OOPP doplnit. Šlo zejména o ochranné roušky, respirátory, gumové rukavice, ochranné štíty nebo brýle, ochrana pokladních zón v podobě plexy skel (Práce odvody a mzdy 2020).

Spoustu potřebných věcí a nařízení nenalezne zaměstnavatel v žádném předpisu, proto není možné jim nařídit pravidelnou dezinfekci klik, košíků na pracovišti nebo mytí podlah alespoň dvakrát za den. Každý provozovatel by tak měl přijmout opatření dle svého vlastního uvážení (Práce odvody a mzdy 2020).

Bylo také vydáno doporučení zachovávat ve všech veřejných prostorách odstup 2 metrů mezi lidmi, upřednostňovat bezhotovostní platební styk, omezit kontakt se zákazníky a zajistit potřebná hygienická opatření (Usnesení č. 215).

3 BEZPEČNOST A OCHRANA ZDRAVÍ PŘI PRÁCI

Historické prameny o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci sahají již do 18. století př. N. l. a jsou zmiňovány v Babylonském zákoníku: “§ 197 – *Jestliže zlomil kost plnoprávného občana, zlomí mu kost. §299 - Jestliže stavitel postavil pro někoho dům, svou práci však neprovedl pevně a dům, který postavil, se zřítíl a způsobil smrt majitele domu, tento stavitel bude potrestán smrtí.*” (Bezpečnostpráce.info, 2014).

Bezpečnost a ochrana zdraví při práci (BOZP) je velmi rozsáhlá problematika. Úpravou se zabývá mnoho dokumentů jako jsou zákony, prováděcí předpisy, ale i vnitřní předpisy zaměstnavatele. BOZP není nijak ústavně spravována (Česko, 2006).

Podstatným právním předpisem pro BOZP je zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ze kterého vychází hlavní principy a úpravy BOZP. Danou problematiku upravuje neomezené množství dalších zákonů, jeden z nich je zákon č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (Česko, 2006).

Každá práce, kterou člověk vykonává s sebou nese patričnou nebezpečí. Mezi nebezpečí, kterým jsou lidé vystaveni řadíme např. uklouznutí, zakopnutí, nemoci způsobené potravinami atd. Běžnější nebezpečí jsou specifická nebezpečí pro každou profesi. Například práce prodavače v potravinách zahrnuje možnost pořezání na nářezovém stroji při obsluze zákazníka (Ostrom, 2019).

Bezpečnost je nepřímo úměrná rizikům. Hlavní podstatou je, že čím je riziko vyšší při dané činnosti, tím je prováděná činnost méně bezpečná. A čím jsou rizika menší, tím je zajištěna zvýšená bezpečnost (Šefčík, 2009).

„Zaměstnavatel je povinen vytvářet bezpečné a zdraví neohrožující pracovní prostředí a pracovní podmínky vhodnou organizací bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a přijímáním opatření k předcházení rizikům“ (Česko, 2006).

Klíčové prvky systému řízení BOZP je zapojení zaměstnanců, závazek vedení, analýza pracoviště, prevence nebezpečí, řízení rizik a školení (Neugebauer, 2016) (Národní profil, 2016)

Ministerstvo zdravotnictví zastřešuje ochranu zdraví při práci. I Ministerstvo obrany a vnitra pojednává o bezpečnosti práce s ohledem na jejich specifické činnosti. Ministerstvo vnitra má v gesci oblast požární ochrany, která je s bezpečností práce velmi spjata.

V rámci České republiky byla zřízena Rada vlády pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci jako poradní vládní orgán (Neugebauer, 2016) (Národní profil, 2016)

Požadavky zákona, kterými se upravuje BOZP

Zaměstnavatel musí zajistit prostorové a konstrukční uspořádání pracovního místa tak, aby bylo vybaveno a splňovalo bezpečnostní a hygienické požadavky daného pracoviště (Koudelka, 2006).

Je nutné dodržet níže uvedené požadavky:

1. Prostory, které jsou určeny pro práci - schodiště, chodby by měly mít stanovené rozměry a povrchy, které odpovídají činnosti zde vykonávané.
2. Pracoviště by měla být osvětlena denním světlem a měly by být dodrženy mikroklimatické podmínky, jako například objem vzduchu, větrání, vlhkost, teplota a zásobování vodou.
3. Musí být zajištěny prostory pro osobní hygienu, převlékání, odkládání osobních věcí, stravování a odpočinek.
4. Zajištění únikových cest, východů a k nim přístupové cesty musí být vždy za každé situace volné.
5. V prostorách, které jsou výše uvedené musí být provedena pravidelná údržba, úklid a čištění.
6. Pracoviště musí být vybavena dohodnutým zařízením pro poskytnutí zdravotní péče a první pomoci. Musí být vybaveno tak, aby pomoc mohla být poskytnuta v dostatečné míře, dokud se na místo nedostaví zdravotnická záchranná služba (Česko, 2006).

Požadavky na výrobní a pracovní prostředky

Povinností zaměstnavatele je zajistit stroje, technická zařízení, dopravní prostředky a nářadí, které jsou z hlediska ochrany a bezpečnosti vhodné pro danou práci (Česko, 2006).

Stroje, technická zařízení, dopravní prostředky a nářadí musí být:

1. Vybavena ochrannými zařízeními, která chrání zdraví a životy zaměstnanců, kteří s uvedenými nástroji budou pracovat.

2. Vybaveny a vytvarovány tak, aby odpovídaly ergonomickým požadavkům, aby zaměstnanci nebyli vystaveni nepříznivým faktorům.
3. Musí být pravidelně a řádně udržovány, kontrolovány a revidovány (Česko, 2006).

Prevence rizik

Prevence rizik spočívá ve vyhledání a hodnocení rizik na pracovišti, dále v provádění opatření pro snížení nebo odstranění vlivu působení na zaměstnance (Česko, 2006).

“Prevenčí rizik se rozumí všechna opatření vyplývající z právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a z opatření zaměstnavatele, která mají cíl předcházet rizikům, odstraňovat je nebo minimalizovat působení neodstranitelných rizik.” (Česko, 2006)

Zaměstnavatel je povinen řádně kontrolovat zajištění úrovně bezpečnosti a ochrany zdraví při práci podle zákoníku práce. Jde hlavně o kontrolu stavu výrobních a pracovních prostředků, vybavení pracovišť, také i úroveň rizikových faktorů pracovních podmínek (Česko, 2006) (Česko, 2006) (Janáková, 2011).

Prevence rizik nemá, ale ani nemůže mít obecně platný a jednostranný návod. Jelikož každé pracoviště má své vlastní specifika. Faktorů ovlivňující bezpečnost práce na pracovišti je neskutečné množství a velmi často se mění.

Změna vlivu faktorů na pracovišti je závislá na výrobní technice, postupech a u některých případech i na počasí (Česko, 2006) (Janáková, 2011).

Z uvedených důvodů není možné právně stanovit jednotný postup zpracování prevence rizik. Do budoucna však může dojít ke změně strategie a obecný postup může být rozšířen (Česko, 2006) (Česko, 2006) (Janáková, 2011).

Hygiena při práci

Obor, který se zabývá hygienou na pracovišti je nazýván Hygiena práce. Zabývá se posuzováním pracovní činnosti, která by mohla mít vliv na zdraví zaměstnance. Hlavní cílem je zamezení vzniku profesního onemocnění, které může vážně poškodit zdraví. Oborově ji nelze úplně zařadit, velmi často je vymezena na pomezí lékařství, ekologie a práva. Hygiena práce v souvislosti se Státním zdravotním dozorem kontroluje podmínky na pracovišti, mezi které řadíme: osvětlení, větrání, dodržování hygienických limitů pro fyzikální faktory a zajištění ergonomických požadavků na pracoviště (Bezpečnost práce.info, 2015).

Lékařské prohlídky

Každý zaměstnavatel je *“povinen sdělit zaměstnancům, u kterého poskytovatele pracovnělékařských služeb jim budou poskytnuty pracovnělékařské služby, jakým druhům očkování, pracovnělékařským prohlídkám, vyšetřením souvisejícím s výkonem práce jsou povinno se podrobit, umožnit zaměstnancům podrobit se těmto očkováním, prohlídkám a vyšetřením v rozsahu stanoveném zvláštními právními předpisy nebo rozhodnutím příslušného orgánu ochrany veřejného zdraví.”* podle zákona č. 262/2006 Sb. §103 (Česko, 2006).

Zaměstnanec je povinen *“podrobit se pracovnělékařským prohlídkám, vyšetřením nebo očkováním stanoveným zvláštními právními předpisy”* (Česko, 2006).

Pokud zaměstnanec požádá nebo má zaměstnavatel jiný důvod či pochybnosti o zdravotní způsobilosti zaměstnance k práci, je zaměstnavatel povinen poslat jej na mimořádnou pracovnělékařskou prohlídku (Česko, 2006) (Česko, 2013).

Zaměstnanci se musí podrobit pracovnělékařským prohlídkám, vyšetřením i očkováním stanovým právním pořádkem České republiky. Všechny prohlídky jsou realizovány v návaznosti na kategorizaci prací (Česko, 2006) (Česko, 2013).

Osobní ochranné pracovní prostředky

Na základě vnitřního předpisu daného podniku musí zaměstnavatel poskytnout ochranné pracovní prostředky. Interní předpis stanovuje systém poskytování, evidence, podmínky používání, udržování i případné likvidace ochranného pracovního prostředku dál jen (OOPP). Pracovní nástroje a prostředky, kterými je zaměstnanec chráněn před riziky plynoucími z výkonu práce, rozumíme pod pojmem osobní ochranné pracovní prostředky. Povinnost pravidelné kontroly a revizí osobních ochranných prostředků jedenkrát ročně je samozřejmostí. Nedílnou součástí dokumentace BOZP je protokol o revizi ochranných prostředků (Janáková,2011) (Neugebauer, 2007).

Ochranné prostředky musí být účinné proti vyskytujícím se rizikům po celou dobu používání a samotné využití ochranného prostředku nesmí představovat další riziko. Ochranné prostředky musí být řádně uzpůsobeny fyzickým předpokladům a ergonomickým požadavkům zaměstnanců (Janáková,2011) (Neugebauer, 2007).

Riziko na pracovišti může vyžadovat použití více ochranných prostředků, je tedy nutné, aby jednotlivé prostředky byly slučitelné. Při předávání ochranných prostředků zaměstnanců by měl být každý příjemce seznámen s jejich použitím (Janáková,2011) (Neugebauer, 2007).

Není možné ochranné prostředky využívat pro více různých zaměstnanců, pokud není zamezeno přenášení běžných chorob. Zaměstnavatel stanovuje způsob, podmínky a dobu používání ochranného prostředků na základě mnoha dalších faktorů¹ (Janáková,2018) (Neugebauer, 2007).

Zaměstnavatel je povinen také poskytnout dezinfekční prostředky z důvodu předcházení šíření nemocí, čisticí nebo mycí prostředky a regenerační masti zaměstnancům v případě pandemie (Janáková,2011) (Neugebauer, 2007).

Tabulka 1- Dělení osobních ochranných pracovních prostředků (CRDR:BOZP.CZ)

Ochrana jednotlivých částí organismu	Ochrana celého těla
Ochrana hlavy	
Ochrana sluchu	
Ochrana očí a obličeje	Prostředky pro prevenci pádů
Ochrana dýchacích cest	
Ochrana rukou a paží	
Ochrana nohou	Ochranné oděvy
Ochrana trupu a břicha	

Školení zaměstnanců

V oblasti BOZP jsou povinnosti zaměstnavatelů dány třemi základními zdroji. To jsou právní a ostatní předpisy, vyhledávání, vyhodnocování rizik na pracovišti a kategorizace prací. Proškolení zaměstnanců v oblasti právních a dalších předpisů, školení o rizicích spojených s výkonem práce a proškolení týkající se kategorizace prací požaduje zákoník práce (Neugebauer,2016).

¹ Závažnost vyskytujících se rizik, charakter, druh práce a pracoviště, vlastnosti ochranných prostředků a jiné.

4 POTRAVINOVÁ A EKONOMICKÝ BEZPEČNOST

České zemědělství se v minulosti řadilo k jednomu z nejlepších v Evropě a Česká republika byla považována za jednoho z největších distributorů surovin. Základem bezpečnosti státu je efektivní hospodaření a spokojenost jeho obyvatel.

4.1 Potravinová bezpečnost

Potravinová bezpečnost je stav, kdy je zajištěn fyzický a ekonomický přístup k dostatečnému množství zdravotně nezávadných a nutričně vyvážených potravin, které uspokojují výživové potřeby a preference jedince pro jeho aktivní a zdravý životní styl. Evropská potravinová politika zaručuje ochranu zdraví spotřebitelů a bezpečnost potravin je jejím základním principem. Velmi důležitá je hygiena výroby potravin, kontrolní mechanismy, monitoring potravních řetězců a bezpečnost krmiv (Lukášková, 2014).

Teoretická úroveň potravinové bezpečnosti země zkoumá problémy, které se zaměřují na:

1. systematický přístup k otázce zajištění potravin,
2. lokalizace problému potravinové bezpečnosti v celkové otázce bezpečnosti státu,
3. definice indikátorů potravinové bezpečnosti dané země (Lukášková, 2018).

Bezpečnostní strategie je základním dokumentem bezpečnostní politiky v České republice, na který navazují dílčí strategie a koncepce. Bezpečnostní strategie představuje základní hodnoty, zájmy, přístupy, ambice a nástroje České republiky používané při zajišťování bezpečnosti státu. Jsou zde zahrnuty čtyři oblasti, ve které definují bezpečnostní principy, zájmy, trendy a přístupy k bezpečnosti (Lukášková, 2014).

Potravinová bezpečnost je součástí bezpečnosti České republiky a zařazení do strategických zájmů České republiky svědčí o jejím velkém významu. Zajištění potravinové bezpečnosti bráno jako zabezpečení dostatečného množství kvalitních zdravotně nezávadných potravin, pitné vody pro obyvatele České republiky jak za běžného stavu také i za krizového. K zajištění potravinové bezpečnosti v České republice spadá dlouhodobé zachování tuzemské produkce, optimalizace zahraničního odchodu s agrokomoditami a funkčnost relevantních prvků kritické infrastruktury (Dymák, 2017).

Potravinovou bezpečnost lze definovat na dvou úrovních. První úroveň bude definována jako státní potravinová bezpečnost, tj. požadovaná úroveň produktivních zdrojů ve vztahu k domácí spotřebě v delším časovém horizontu. Je to v zásadě míra pokrytí domácí spotřeby a domácí faktory v případě mimořádných událostí, neočekávaných událostí jako jsou války, přírodní katastrofy a selhání mezinárodního obchodu (Lukášková, 2014).

Druhá úroveň potravinové bezpečnosti se týká různých sociálních skupin země a vyjadřuje stupeň rizika určitých sociálních skupin, pokud jde o množství a nutriční hodnotu potravin. (Lawrence, 2010)

Potravinovou bezpečnost je také možné charakterizovat jako prostředek k zabránění rizikům, které souvisí s celkovou ekonomikou a obchodním postavením země. Je dáno, že čím je bilance méně příznivá, tím více daná země usiluje o zajištění bezpečnosti potravin (Bredahl, 2004).

Při splnění všech čtyř pilířů potravinové bezpečnosti najednou je zajištěna potravinová bezpečnost konkrétního státu. Jestliže dochází k nesplnění i jednoho pilíře, je narušena potravinová bezpečnost a populace se může potýkat s nedostatkem potravin (FAO, 2006).

Potravinová bezpečnost stojí na čtyřech pilířích:

1. Dostupnost potravin – je zabezpečeno dostatečné množství potravin přiměřené kvality dodávaných domácí výrobou. Nachází se zde problém v oblastech, které výrobou potravin nesplňují potřeby obyvatelstva, proto zde vznikla otázka, zda naše planeta dokáže uživit rostoucí populaci (FAO, 2006).
2. Přístup k potravinám – pro správnou výživu, je přístup pro jednotlivce ke zdrojům potravin přiměřený. Jde o možnost vyrábět vlastní potraviny nebo je případně zakoupit. Tento pilíř je zastřešen kupní silou obyvatelstva a fungováním potravinového trhu (FAO, 2008).
3. Využití potravin – jedná se o pestrost, správnou produkci, výživovou kvalitu a zpracování potravin, kde je garance jejich bezpečnosti. Potraviny musí plnit všechny fyziologické potřeby jednotlivce (FAO, 2008).
4. Stabilita potravin – aby bylo dosaženo potravinové bezpečnosti musí domácnosti, jednotlivci a obecně obyvatelstvo mít pravidelný přístup k jídlu (FAO, 2006).

5. Takový přístup nemůže být ohrožen v důsledku náhlých překvapení (např. hospodářské krize) nebo cyklických událostí (jako je sezónní nedostatek potravin) (FAO, 2006).

Dostupnost potravin na vybraném území je zásadně ovlivněna dovozem, vlastní výrobou, skladováním potravin a úlohou státu. I když je jídlo k dispozici, nemusí k němu mít přístup jednotliví občané. Jestliže lidé mají přístup k jídlu, je také podstatná kvalita, nutriční rovnováha, zdroj pitné vody a vhodné hygienické podmínky (Lukášková a Pitrová, 2018).

Instituce v oblasti potravinové bezpečnosti

Zajištění potravinové bezpečnosti z hlediska dostatečného množství zdravotně nezávadných potravin nebo dobré dostupnosti potravin př. v době vyhlášení některého z krizových stavů se účastní několik resortů (Lukášková, 2014).

Obrázek 3 – Ministerstva, která provádějí opatření hospodářské politiky (Lukášková, 2014)

Světová organizace v oblasti potravinové bezpečnosti

Specializovaná agentura Organizace pro výživu a zemědělství spadá pod Organizaci spojených národů jejichž cílem je zajištění potravinové bezpečnosti pro všechny a také zajištění pravidelného přístupu k dostatečnému množství vysoce kvalitních potravin, které by vedly k aktivnímu a zdravému životu (FAO, 2021).

Finanční instituce a specializovaná agentura OSN je Mezinárodní fond pro zemědělství, který investuje do venkova a umožňuje tím jeho obyvatelům zvyšovat jejich potravinovou bezpečnost, výživu jejich rodin a navýšit tak jejich příjmy (IFAD, 2021).

Dostupnost potravin v nouzovém stavu

Lidé se začali obávat, že nebude dostatek potravin poté, co se objevily zprávy o nákaze SARS-Cov-2 a skupovali trvanlivé potraviny ve všech obchodech. Nedostatek trvanlivých potravin, převážně tedy mouky, rýže a těstovin se začal v obchodech projevovat celkem brzy. U trvanlivých potravin se navýšily tržby o stovky procent. Začátkem února obchodům začaly tržby stoupat a byly vyšší o 20 % ve stejném měsíci jako v roce 2019. Nejvíce z obchodů mizely také kypřící přísady, směsi na pečení chleba, mouka, rýže, těstoviny, luštěniny, konzervované potraviny a hotové omáčky (SOCR.cz, 2021).

Uzavření restaurací a školních jídelen mělo za následek zvýšení poptávky po čerstvých potravinách převážně čerstvé ovoce, zeleniny a masa. Po nástupu druhé koronavirové vlny už lidé napanikařili a nedělali si tak velké zásoby. Na nákupy již nechodí celé rodiny, ale pouze jeden člen rodiny. Předem připraveným seznamem potravin, které je nutné koupit, bylo cíleno na snížení času, který obvykle lidé v obchodech tráví. Preferovány byly spíše menší obchody, ve kterých nebylo moc zákazníků (SOCR.cz, 2021).

Začátkem pandemie lidé vykupovali hlavně již zmiňované trvanlivé potraviny, dezinfekce, toaletní papír, roušky a toto zboží se stalo v jednu dobu nedostatkovým zbožím. Obchodníci i dodavatelé se snažili velké výpadky co nejrychleji vykryt. V případě, že prodejna byla zbožím zásobena, tak jej prodavačky nestíhaly vybalit. Dodavatelské kamiony uvízly v dlouhých kolonách na hranicích, které byl tou dobou uzavírány (SOCR.cz, 2021).

4.2 Ekonomická bezpečnost

Ekonomická bezpečnost zajišťuje přístup ke zdrojům, finančním prostředkům a trhům, bez kterých by nebylo možné udržet přijatelnou životní úroveň. Zájmem ekonomické bezpečnosti jsou ekonomické zájmy, mezinárodní ekonomické a obchodní uskupení (Eichler, 2006) (Šefčík, 2013).

Ekonomická bezpečnost je „stav, ve kterém ekonomika objektu, jehož bezpečnost má být zajištěna, není ohrožena hrozbami, které výrazně snižují nebo by mohly snížit její výkonnost potřebnou k zajištění obranných i dalších bezpečnostních kapacit, sociálního smíru a konkurenceschopnosti objektu i jeho jednotlivých složek“ (Zeman, 2002).

Pojem ekonomická bezpečnost zahrnuje několik témat:

1. schopnost státu uchovat si nezávislou vojenskou výrobní kapacitu,
2. možnost, že jisté druhy hospodářské závislosti budou využity k politickým cílům,
3. obavy z obchodu s ilegálním zbožím, se zbraněmi hromadného ničení, že znečištění životního prostředí,
4. obavy, že mezinárodní ekonomiku postihne krize (Šefčík, 2010).

Maloobchodní prodejny

Když provozovatel nakupuje zboží od velkoobchodníků nebo přímo od výrobců, dále ho prodává konečnému spotřebiteli bez další úpravy se nazývá maloobchod (Spilková, 2012).

Maloobchod dělíme na potravinářský a nepotravinářský. Dále se rozlišuje specializovaný maloobchod a nespécializovaný. Podle místa jej členíme na realizovaný v síti prodejen a realizovaný mimo prodejní síť (Spilková, 2012).

Potravinářský maloobchod se hlavně zaměřuje na prodej potravin. Spadají zde také obchody s rychloobrátkovými nepotravinářskými položkami jako jsou čisticí prostředky, tabák, cigarety, hračky atd. Zboží, které má potravinářský charakter tvoří důležitou a nezbytnou část nákupu každé osoby (Spilková, 2012).

Prodej, který je realizovaný ve velké síti prodejen vytváří velkou část tržeb v maloobchodě. Základní jednotkou je celého systému jsou jednotlivé prodejny. Dříve byly prodejny charakteristické jednou místností s prodejním pultem a prodavačkou, která prodávala menší sortiment. Po průmyslové revoluci vzrostly i požadavky na služby, a to nastartovalo i novou úroveň prodejních jednotek. Započaly možnosti samoobsluhy, rozšířil se sortiment a velikost prodejní plochy (Spilková, 2012).

Potravinářská samoobsluha je rozsáhlá, nabízí i nepotravinářské zboží každodenní potřeby. Plocha prodejny je individuální, ale většinou zabírá od 200 až 400 m². Mezi hlavní znaky spadá "blízko spotřebiteli" (Spilková, 2012).

5 DÍLČÍ ZÁVĚR TEORETICKÉ ČÁSTI

Uvedené kapitoly v teoretické části by měly poskytnout čtenáři seznámení s danou problematikou a lépe přispět k jejímu pochopení. První částí diplomové práce je teoretická, která předchází praktickou, ve které se pojednává o ochraně zaměstnanců během epidemie COVID-19 v maloobchodních prodejnách družstva COOP Jednota Hodonín.

V první kapitole teoretické části je vymezena obecná problematika ochrany obyvatelstva v druhé kapitole jsou projednány základní pojmy, podkapitola se věnuje samotné pandemii COVID-19, která v roce 2020 zasáhla a ovlivnila celou Českou republiku i celý svět. Další část teoretické práce se zabývá bezpečností ochrany zaměstnanců při práci a na závěr je nastíněna potravinová a ekonomická bezpečnost.

Následuje zpracování praktické a aplikační části diplomové práce.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 COOP JEDNOTA HODONÍN

Jednota, spotřební družstvo v Hodoníně navazuje svou činností na dlouholetou tradici družstevnictví, jehož počátky sahají až do roku 1847. Předchůdce našeho družstva "Lidový konzum pro Hodonín a okolí v Hodoníně, zapsané společenstvo s omezeným ručením", byl založen v roce 1920. Pod názvem "Jednota, lidové spotřební družstvo v Hodoníně" působí na území hodonínského okresu od roku 1956 do roku 1978, kdy došlo k úpravě názvu na „Jednota, spotřební družstvo v Hodoníně“. Poslední změna proběhla k 1.1.2014, kdy došlo k vnitrostátní fúzi sloučením družstva JEDNOTA, spotřební družstvo v Novém Jičíně s nástupnickým družstvem Jednota, spotřební družstvo v Hodoníně (Jednota spotřební družstvo v Hodoníně, 2019).

Výhody členů družstva směřujeme zvláště do dvou oblastí. Jsou to výhodné nákupy v rámci letákových akcí a výhodné uložení úspor za podstatně výhodnějších podmínek než v peněžních ústavech. Dlouhodobé hospodářské výsledky družstva dokazují, že má družstvo i přes silnou konkurenci jiných českých i zahraničních obchodních řetězců pevnou pozici na trhu (Jednota spotřební družstvo v Hodoníně, 2019)

Provozuje 120 maloobchodních prodejen. Hlavní náplní činnosti družstva je maloobchodní prodej širokého sortimentu potravin, nápojů, průmyslového a drogistického zboží denní potřeby. Svou nezastupitelnou úlohu hraje Jednota, spotřební družstvo v podpoře prodeje produktů regionálních výrobců a kvalitních českých potravin. Zásobování prodejen probíhá od konce roku 2005 z Distribučního a logistického centra v Napajedlech. Pro své zákazníky připravuje nabídku vybraných druhů zboží za zvýhodněné ceny, o nichž informujeme zejména prostřednictvím letáků, webových stránek a Facebooku. Nemalé finanční prostředky vynakládá do rozvoje družstva a rozšíření jeho činnosti. Investiční prostředky jsou věnovány na modernizaci a rozšíření maloobchodních prodejen. Zde významná část připadá na inovaci zařízení v prodejnách. Vlastní prostory, které družstvo nevyužívá, pronajímá dalším podnikatelům (Jednota spotřební družstvo v Hodoníně, 2019).

Zásobování zastřešuje družstvo z Distribučního a logistického centra Napajedla a.s., jehož podílovými vlastníky jsou Jednota, spotřební družstvo v Hodoníně, Jednota, spotřební družstvo v Uherském Ostrohu a Jednota, spotřební družstvo ve Zlíně. Toto distribuční centrum provozuje suchý i chlazený sklad.

Zajišťuje efektivní centrální nákup, skladování a distribuci. Při zahájení DLC zásobovalo asi dvě stě prodejen svých vlastníků, dnes už více než 400 (Jednota spotřební družstvo v Hodoníně, 2019).

Přístup zaměstnavatele k ochraně zaměstnanců před epidemií COVID-19

Během pandemie COVID-19 se hlavní součástí dress codu zaměstnanců COOP Jednoty staly roušky a respirátory. V první vlně covidové si je zaměstnanci museli z 80 % shánět sami. Pro společnost to bylo něco nového a Jednota na to nebyla připravena. Na všech prodejnách bylo dbáno na zvýšenou hygienu, aby byla zajištěna ochrana zdraví zaměstnanců i zákazníků. Několikrát denně byly dezinfikovány košíky, vozíky i kliky dveří. Na všechny prodejny byl postupně naistalována ochranná plexiskla, aby prodavačky i zákazníci byly co nejvíce chráněni. Na dodržování dvoumetrového rozestupu upozorňovaly zákazníci samolepky umístěné na zemi. U vstupu do prodejny byly pro zákazníky k dispozici ochranné pomůcky na ruce i dezinfekce. Všichni zaměstnanci se při nástupu do práce museli otestovat antigenním testem (Jednota spotřební družstvo v Hodoníně, 2019).

Popis vybrané prodejny – 208 - Javorník

Vybraná prodejna pro diplomovou práci se nachází v malé obci Javorník. Prodejna byla v nedávné době rekonstruována a nabízí tedy zákazníkům denně čerstvé ovoce i zeleninu, možnost krájení čerstvých uzenin, velké chladicí lednice plné mléčných výrobků a široký výběr zboží. Chod prodejny má na starosti vedoucí, kterou v její nepřítomnosti musí plnohodnotně zastoupit zástupkyně, dále pod vedoucí spadají další tři prodavačky, které se starají o bezproblémový chod prodejny, co se týče prodeje zboží. Během epidemie COVID – 19 navštívilo prodejnu denně nejméně 200 zákazníků a bylo tedy nutné dodržovat přísná hygienická opatření. Na ochranu zákazníků byla na prodejnu navedena dezinfekce, která byla umístěna při vchodu do prodejny, dále byla prodejna pravidelně zásobována vinylovými rukavicemi, které bohužel v centrálním skladu velmi rychle docházely a prodavačky si musely s ochranou zákazníka poradit jinak. Nejčastěji byly rukavice nahrazovány mikroténovými sáčky, které zákazník použil při vstupu do prodejny. Při prodeji nebaleného zboží bylo apelováno na zákazníky, aby používali ochranné rukavice i kleště. V případě ochrany zaměstnanců, v prvních chvílích Jednota situaci podcenila a nezajistila dostatečné množství roušek pro všechny zaměstnance. Proto si prodavačky musely obstarat roušky z vlastních zdrojů. Až po pár týdnech epidemie začaly instruktorky rozvážet ochranné roušky, ale zásoba byla pouze na jeden měsíc. I tak shledávám poskytnuté množství roušek jako velmi malé.

Po pár měsících epidemie začala být instalována na prodejny ochranné plexiskla u kas a rozestupy zákazníků označeny upozorňujícími samolepkami zákazníka na rozestup 2 metry. Bylo apelováno na zákazníky, aby se na prodejně zdržovali jen nezbytně nutnou dobu. Prodejna upřednostňovala platbu platebními kartami, aby se zamezilo co nejvíce styku s bankovkami. (Jednota spotřební družstvo v Hodoníně, 2019).

Obrázek 4 - Foto prodejny Javorník (zdroj: vlastní)

Obrázek 5 – Upozornění pro zákazníky (zdroj: vlastní)

Obrázek 6 - Dezinfekce a ochranné rukavice pro zákazníky při vstupu do prodejny (zdroj: vlastní)

Obrázek 7 - Ochranné plexisklo u kasy (zdroj: vlastní)

7 ANALÝZA RIZIK OCHRANY ZAMĚSTNANCŮ BĚHEM EPIDEMIE COVID-19

Pro identifikaci a analýzu rizik budou použity dvě metody, a to SWOT analýza a jednoduchá polo-kvantitativní metoda PNH. Zaměstnavatel je dle zákoníku práce povinen neustále vyhledávat rizika a nebezpečí v pracovním prostředí a reagovat na ně návrhem nových opatření. Vyhledávaná rizika jsou zaměřena na ochranu zaměstnanců během epidemie Covid – 19.

7.1 SWOT analýza ochrany zaměstnanců během epidemie COVID-19

SWOT analýza je metoda, pomocí které je možné identifikovat silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby, které jsou spojeny určitým typem podnikání. Díky této analýze je možné komplexně vyhodnotit fungování firmy, najít případné problémy nebo možnosti nového růstu. Je považována za součást dlouhodobého plánování společnosti (Kotler, 2004).

Hlavní výhody SWOT analýzy jsou především rychlost a relativní jednoduchost, což znamená, že každá firma si může vytvořit vlastní SWOT analýzu sama za krátkou dobu a bez dalších finančních nákladů. Velmi důležité je také vzít v potaz všechny stránky firmy, aby nedošlo ve výsledku ke zkreslení údajů případně k neočekávaným příznivým jevům (Domanská, 2008).

Analýza hodnotí interní prostředí, do kterého spadají silné a slabé stránky dále externí prostředí, do kterého jsou zahrnuty příležitosti a hrozby. Hodnotí faktory v podniku ale i v jiných systémech. Cíle je posoudit vnitřní předpoklady systému k uskutečnění zvoleného záměru a podrobit rozboru i vnější příležitosti a omezení určované externím prostředím. Analýza postupuje podle několika na sebe navazujících kroků. Nejdříve je důležité stanovit tabulku jednotlivých faktorů které jsou rozděleny do čtyř oblastí. Další krok zahrnuje sestavení SWOT matice, podle které je provedeno vyhodnocení. Na závěr se stanoví strategie plánu budoucího vývoje (Pořízek, 2022).

V rámci posouzení ochrany zaměstnanců během epidemie COVID – 19 byla vytvořena analytická metoda SWOT. Metoda silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb při ochraně zaměstnanců. SWOT analýza je znázorněna v tabulce č. 2. Díky provedení této metody bude zřejmé, na které faktory je nutné se při zlepšení ochrany zaměstnanců nejvíce zaměřit. Metoda také stanoví vhodnou strategii, kterou by se družstvo COOP Jednota Hodonín mělo ubírat.

Tabulka 2 - SWOT analýza ochrany zaměstnanců během epidemie COVID - 19 (zdroj: vlastní)

SWOT analýza		
	Silné stránky	Slabé stránky
Interní prostředí	Proškolení zaměstnanci	Omezené finanční prostředky
	Dostatek dezinfekčních prostředků	Výdaje na ochranné prostředky
	Pravidelná sanitace povrchů	Pomalá reakce na šířící se pandemii
	Omezený počet zákazníků na prodejně	Malá zásoba ochranných prostředků
	Příležitosti	Hrozby
Externí prostředí	Investice do ochranných prostředků	Epidemie
	Podpora zaměstnanců v rámci ochrany zdraví	Nedostatek kvalifikovaných zaměstnanců
	Podrobnější kontrola používání ochranných prostředků	Nakažení zaměstnance
	Pravidelná kontrola bezpečnostního technika na prodejně	Nedostatek ochranných prostředků

Silné stránky

Jako silné stránky, kterými prodejna v oblasti ochrany zaměstnanců disponuje, lze uvést zásoba dezinfekčních prostředků na prodejně.

Také pravidelné sanitace povrchů např. dezinfekce košíků, klik na dveřích do prodejny atd. Mezi další silné stránky spadají také proškolení zaměstnanci i omezený počet zákazníků na prodejně.

Slabé stránky

Mezi slabé stránky ochrany zaměstnanců na dané prodejně můžeme podotknout malou zásobu ochranných prostředků. Zaměstnanci si v případě použití všech dodaných roušek a respirátorů museli zajistit další ochranné prostředky z vlastních zdrojů. Mezi další slabou stránku můžeme zařadit výdaje na ochranné pomůcky, díky kterým rozpočet družstvu COOP Jednota vzrostl o několik milionů. Také můžeme podotknout velmi pomalou reakci na šířící se epidemii opět ze strany družstva. Vzhledem k tomu, že nikdo s takovou epidemii nepočítal mělo družstvo velmi omezené finanční prostředky na ochranné pomůcky a snažilo se shánět respirátory i roušky za co nejlepší ceny na trhu.

Příležitosti

Příležitosti, které může Jednota využít pro zlepšení ochrany zaměstnanců, je větší investice do zásoby ochranných prostředků, kdyby se situace opět zhoršila. Družstvo by se mělo také pokusit zajistit podrobnější kontrolu v oblasti používání ochranných prostředků. Nicméně by také měla být zajištěna pravidelná kontrola ze strany bezpečnostního technika na prodejně. Minimálně 2x do roka by měl vybraný technik přijet na kontrolu každé prodejny. V neposlední řadě je důležitá také podpora zaměstnanců v rámci ochrany zdraví. Myšlenkou by bylo zajistit spolupráci s nějakou lékárnou a podpořit zaměstnance vybranými vitamíny na posílení imunity.

Hrozby

Hrozby v oblasti ochrany zaměstnanců je velmi podstatná již proběhlá epidemie COVID-19. Dále velké riziko, že se zaměstnanci v prodejně virem nakazí. Jedním z možností zvýšené nákazy by mohlo být nedostatečné množství ochranných prostředků. A to by mělo za důsledek nedostatek kvalifikovaných zaměstnanců.

Matice SWOT analýzy

Následujícím krokem SWOT analýzy je sestavení matice, do které se zaznamenávají hodnoty 1 – 5, tyto hodnoty budou uvedenou situaci hodnotit U silné stránky hodnota 5 znamená nejvyšší výkonnost a u příležitostí nejvyšší příležitost.

Opakem je tomu u slabé stránky u kategorie hrozby, kde jsou hodnoty záporné tedy od -1 do -5. Hodnota -5 u slabé stránky značí nejvyšší slabost a u hrozeb nejvyšší závažnost.

Součet váhy musí být v každé kategorii roven jedné. Váha nám určuje, jaký význam má dané položka pro ochranu. Výsledná hodnota byla vypočítána vynásobením hodnocení a váhy.

Tabulka 3 – Matice SWOT analýzy 19 (zdroj: vlastní)

SWOT analýza							
Silné stránky	H	V	VH	Slabé stránky	H	V	HV
Proškolení zaměstnanci	2	0,25	0,4	Omezené finanční prostředky	-2	0,15	-0,3
Dostatek dezinfekčních prostředků	4	0,3	1,2	Výdaje na ochranné prostředky	-3	0,25	-0,75
Pravidelné sanitace povrchů	3	0,25	0,75	Pomalá reakce na šířící se epidemii	-3	0,2	-0,6
Omezený počet zákazníků na prodejně	2	0,2	0,4	Malá zásoba ochranných prostředků	-4	0,4	-1,6
Součet			2,85	Součet			-3,25
Příležitosti	H	V	HV	Hrozby	H	V	HV
Investice do zásoby ochranných prostředků	5	0,5	2,5	Epidemie	-5	0,3	-1,5
Podpora zaměstnanců v rámci ochrany zdraví	2	0,1	0,2	Nedostatek kvalifikovaných zaměstnanců	-2	0,2	-0,4
Podrobnější kontrola používání ochranných prostředků	4	0,2	0,8	Nakažení zaměstnance	-5	0,3	-1,5

Pravidelná kontrola bezpečnostního technika na prodejně	3	0,2	0,6	Nedostatek ochranných prostředků	- 3	0,2	-0,6
Součet			4,1	Součet			-4

Vysvětlení: *H* – hodnocení, *V* – váha, *HV* – výsledná hodnota

Výsledky SWOT analýzy

Po vyhodnocení matice SWOT analýzy je zřejmé, že nejsilnější stránkou je dostatek dezinfekčních prostředků a pravidelná sanitace povrchů. Nejslabší stránka je malá zásoba ochranných prostředků, ale také i výdaje na ochranné prostředky. Jako největší příležitost se jeví investice do zásoby ochranných prostředků. Za největší hrozbu je považována samotná epidemie a možnost nakažení zaměstnanců.

Závěr SWOT analýzy

Pro lepší vysvětlení získaných výsledků ze SWOT analýzy, byla níže vytvořena tabulka č. 3. Do tabulky byly dány hodnoty součtu silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb. K získání výsledné hodnoty byl součet silných stránek přičten k slabým stránkám a součet výsledné hodnoty příležitostí přičten k výsledné hodnotě hrozeb.

Tabulka 4 - Výsledek SWOT analýzy

	Součet silné stránky	Součet slabé stránky	Výsledná hodnota
Silné stránky – slabé stránky	2,85	-3,25	-0,4
	Součet příležitostí	Součet hrozby	Výsledná hodnota
Příležitosti - hrozby	4,1	-4	0,1

Hodnoty součtu silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb dále i jejich výsledné hodnoty z tabulky č. 3 byly přeneseny do grafu č. 1. Graf, který nám pomůže určit jakou strategii by měla Jednota prosazovat při ochraně zaměstnanců během epidemie COVID – 19.

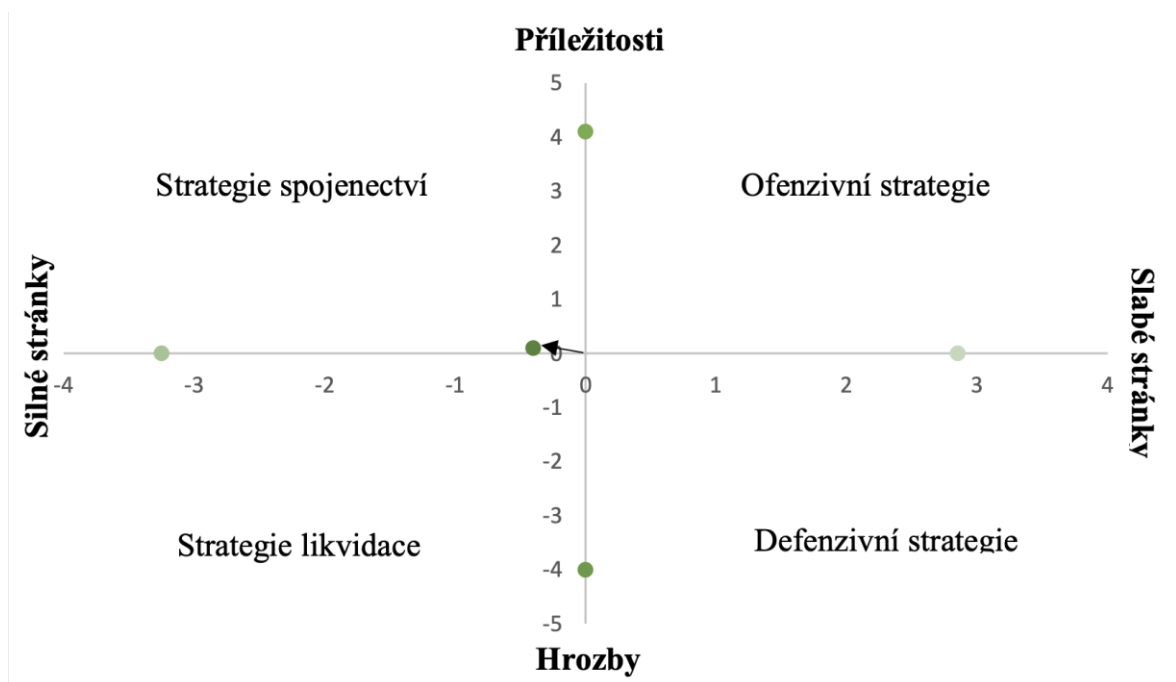
Z analýzy plyne modelová strategie:

Strategie ofenzivní (SO) – využívá příležitostí za pomoci silných stránek,

Strategie defenzivní (ST) – za pomoci silných stránek minimální hrozby,

Strategie spojení (WO) – využívá příležitosti k odstranění nebo zmírnění slabých stránek,

Strategie úniku nebo likvidace (WT) – minimalizace dopadů hrozeb na slabý podnik (Pořízek, 2022).

Obrázek 8 - Graf vyznačení výsledné strategie (zdroj: vlastní)

Výsledkem grafu je vybraná strategie. V případě strategie ochrany zaměstnanců během epidemie COVID – 19 se jedná o strategii spojení. Strategie spojení udává využití příležitostí v ochraně zaměstnanců k úplnému odstranění nebo částečnému zmírnění slabých stránek.

7.2 Analýza rizik ochrany zaměstnanců během epidemie COVID-19 metodou PNH

Jednoduchá polo-kvantitativní metoda analýzy rizik je PNH metoda. Jsou zde vyhodnocovány rizika ve třech položkách – pravděpodobnost ohrožení, pravděpodobnost následků a názor hodnotitelů (Koudelka, 2006).

Pravděpodobnost vzniku ohrožení (P) – odhad pravděpodobnosti vzniku možného ohrožení, ve které je zahrnuta míra, úroveň a kritéria jednotlivých nebezpečí a ohrožení. Je stanovena od 1 do 5 viz. tabulka č. (Koudelka, 2006).

Tabulka 5 - Pravděpodobnost vzniku ohrožení (Koudelka, 2006).

Hodnota pravděpodobnosti	Slovní vyjádření pravděpodobnosti vzniku ohrožení
1.	Nahodilá
2.	Nepravděpodobná
3.	Pravděpodobná
4.	Velmi pravděpodobná
5.	Trvalá

Následky ohrožení (N) – jsou dány stupnicí od 1 do 5 viz. tabulka č. 5 (Koudelka, 2006).

Tabulka 6 - Následky ohrožení (Koudelka, 2006).

Hodnota ohrožení	Slovní vyjádření následků ohrožení
1.	Poškození zdraví bez pracovní neschopnosti
2.	Absenční úraz
3.	Vážnější úraz vyžadující hospitalizaci
4.	Těžký úraz a úraz s trvalými následky
5.	Smrtelný úraz

Názor hodnotitelů (H) – je zde zohledňována míra závažnosti ohrožení, počty ohrožených osob, doba působení ohrožení, dynamika rizika, možnosti zajištění první pomoci, podmínky a pracovní prostředí. Opět je dána stupnice od 1 do 5 viz tabulka č. 6 (Koudelka, 2006).

Tabulka 7 - Názor hodnotitelů (Koudelka, 2006).

Hodnota názoru hodnotitelů	Slovní vyjádření názoru hodnotitelů
1.	Zanedbatelná vliv na míru nebezpečí a ohrožení
2.	Malý vliv na míru nebezpečí a ohrožení
3.	Větší, zanedbatelný vliv na míru nebezpečí a ohrožení
4.	Velký a významný vliv na míru ohrožení a nebezpečí
5.	Více významných a nepříznivých vlivů na závažnost a následky ohrožení a nebezpečí

Celkové hodnocení rizika je dáno součinem jednotlivých činitelů, kteří jsou zaznamenáni v tabulce ve sloupcích P,N,H a výsledkem je ukazatel míry rizika – R viz. tabulka č. 7. Vzorec pro výpočet rizika je $R = P \times N \times H$ (Koudelka, 2006).

Tabulka 8 - Celkové hodnocení rizika (Koudelka, 2006).

Rizikový stupeň	R	Míra rizika
I.	> 100	Nepřijatelné riziko
II.	51 - 100	Nežádoucí riziko
III.	21 - 50	Mírné riziko
IV.	10 - 20	Akceptovatelné riziko
V.	< 10	Bezvýznamné riziko

V tabulce č. 8 jsou uvedena možná rizika ochrany zaměstnanců během epidemie COVID-19, která mohou nastat. V tabulce je také uveden možný zdroj rizika a opatření, která mohou předcházet vzniku rizika.

Tabulka 9 – Možná rizika ochrany zaměstnanců během epidemie COVID-19

Charakteristika rizika	Zdroj rizika	Opatření k předcházení vzniku rizika	Riziková hodnota			
			P	N	H	R
Nedostatek ochranných prostředků.	Výrobci a dodavatelé	Zvýšení zásoby ochranných prostředků ve skladu.	4	3	5	60
Přerušování dodávek ochranných prostředků ze zahraničí.	Uzavřené hranice	Přednostní vjezd a kontroly kamionů.	4	3	4	48
Ohrožení zdraví závadnými ochrannými prostředky.	Výrobci a prodejci ochranných prostředků	Důsledná kontrola ochranných prostředků.	2	2	2	8
Vznik paniky na pracovišti mezi zaměstnanci.	Lidský faktor	Zajištění dostatečného informování zaměstnanců.	2	1	2	4
Velký nárůst ceny ochranných prostředků.	Inflace	Využití slevových akcí v obchodech, nákup většího množství.	4	1	3	12
Pozdní dodávky dezinfekce pro zaměstnance a zákazníky.	Lidský faktor	Vytvořit větší zásoby na sklad.	4	4	4	64
Nedodržování odstupu od pokladny ze strany zákazníka.	Lidský faktor	Lépe umístit ochranné plexy skla.	4	4	4	64
Velký počet zákazníků na prodejně najednou.	Lidský faktor	Nepouštět najednou tolik zákazníků na prodejnu.	4	3	4	48
Žádné kontroly zaměstnanců, zda nosí	Lidský faktor	Častější kontroly manažerek obchodu.	3	2	3	18

ochranné prostředky ze strany zaměstnavatele.			
Pohyb zákazníků bez respirátoru na prodejně.	Lidský faktor	Dohled prodavaček na zákazníky na prodejně.	4 4 4 64
Odmítání dodržování všech nařízení na prodejně z řad zákazníků.	Lidský faktor	Snaha ze strany prodavaček se, ze zákazníky domluvit.	4 3 3 36
Pohyb nakažených zákazníků na prodejně.	Lidský faktor	Důrazné upozornění propagačními letáky.	4 3 4 48
Šíření nemoci COVID-19 mezi zaměstnanci.	Lidský faktor	Pravidelné testování.	4 4 5 80
Nedodržování nařízení			
nošení ochranných prostředků ze strany dodavatelů.	Lidský faktor	Kontrolování dodavatelů zaměstnanci prodejny.	4 4 4 64
Prošlé dezinfekční prostředky.	Lidský faktor	Žádost o novou dodávku dezinfekčních prostředků.	2 3 3 18
Prošlé školení BOZP.	Lidský faktor	Pravidelná kontrola, zda jsou podřízení zaměstnanci proškoleni.	2 3 3 18
Poškozený obal ochranných prostředků.	Výrobci a dodavatelé	Poškození z hlediska funkčnosti – likvidace.	3 3 3 27
Změna nařízení vlády z hlediska zvýšení třídy ochranných prostředků.	Lidský faktor	Měl by mít zaměstnavatel naskladněno a management jednoty by měl rychle sledovat situaci.	3 3 3 27

Tabulka 10 - Vyhodnocení analýzy rizik (vlastní)

Sledovaná rizika	R – podle analýzy	Rizikový stupeň	Míra rizika
Nedostatek ochranných prostředků.	60	II.	Nežádoucí riziko
Přerušení dodávek ochranných prostředků.	48	III.	Mírné riziko
Ohrožení zdraví závadnými ochrannými prostředky.	8	V.	Bezvýznamné riziko
Vznik paniky na pracovišti mezi zaměstnanci.	4	V.	Bezvýznamné riziko
Velký nárůst cen ochranných prostředků.	12	IV.	Akceptovatelné riziko
Pozdní dodávky dezinfekce pro zaměstnance a zákazníky.	64	II.	Nežádoucí riziko
Nedodržování odstupu od pokladny ze strany zákazníka.	64	II.	Nežádoucí riziko
Velký počet zákazníků na prodejně najednou.	48	III.	Mírné riziko
Žádné kontroly zaměstnanců, zda nosí ochranné prostředky ze strany zaměstnavatele.	18	IV.	Akceptovatelné riziko
Pohyb zákazníků bez respirátoru na prodejně.	64	II.	Nežádoucí riziko
Odmítání dodržování všech nařízení na prodejně z řad zákazníků.	36	III.	Mírné riziko
Pohyb nakažených zákazníků na prodejně.	48	III.	Mírné riziko

Šíření nemoci COVID-19 mezi zaměstnanci.	80	II.	Nežádoucí riziko
Nedodržování nařízení nošení ochranných prostředků ze strany dodavatelů.	64	II.	Nežádoucí riziko
Prošlé dezinfekční prostředky.	18	IV.	Akceptovatelné riziko
Prošlé školení BOZP.	18	IV.	Akceptovatelné riziko
Poškozený obal ochranných prostředků.	27	III.	Mírné riziko
Změna nařízení vlády z hlediska zvýšení třídy ochranných prostředků.	27	III.	Mírné riziko

Vyhodnocení analýzy „PNH“

Vybraná rizika jsou zhodnocena provedením metody „PNH“. Výsledná rizika mohou svým způsobem poškodit zdraví osob, které pracují denně na prodejně. V tabulce č. 10 vyšly dvě rizika bezvýznamná čtyři rizika akceptovatelná, sedm rizik mírných a zbylých pět rizik jako nežádoucí. Na rizika, která vyšla jako bezvýznamná, není nutné provádět žádná opatření, stačí s nimi pouze zaměstnance obeznámit. Organizační opatření je podstatné zavést k rizikům akceptovatelným, například prováděním pravidelných kontrol a dozorem. Na rizika mírná a nežádoucí je nutné provést opatření a návrh možného řešení a neprodleně je vyřešit.

Nejvyšší celkové hodnocení bylo zjištěno u následujících rizik:

1. Nedostatek ochranných prostředků,
2. Pozdní dodávky dezinfekce pro zaměstnance a zákazníky,
3. Nedodržování odstupu od pokladny ze strany zákazníka,
4. Pohyb zákazníků bez respirátoru na prodejně,

5. Šíření nemoci COVID-19 mezi zaměstnanci,
6. Nedodržování nošení ochranných prostředků ze strany dodavatelů.

Mírné riziko bylo zjištěno u následujících rizik:

1. Přerušení dodávek ochranných prostředků,
2. Velký počet zákazníků na prodejně najednou,
3. Odmítání dodržování všech nařízení na prodejně z řad zákazníků,
4. Pohyb nakažených zákazníků na prodejně,
5. Poškozený obal ochranných prostředků,
6. Změna nařízení vlády z hlediska zvýšení třídy ochranných prostředků.

V následující kapitole budou navržena opatření ke zmírnění výše uvedených rizik.

8 NÁVRHY NA ZLEPŠENÍ OPATŘENÍ PRO ZAMĚSTNANCE COOP JEDNOTY

Při zpracování diplomové práce bylo metodami analýzy rizik zjištěno, že problematika ochrany zaměstnanců během epidemie COVID-19 v maloobchodních prodejnách je na střední úrovni. V začátcích epidemie COVID-19 družstvo ochranu zaměstnanců, dá se říct, zaspalo, ale pokusilo se co nejdříve své chyby napravit.

Pomocí SWOT analýzy došlo k určení strategií, které je dobré využít pro zlepšení ochrany zaměstnanců.

Níže budou navržena opatření k odstranění, případně ke zmírnění vybraných rizik, která vycházejí z vyhodnocení analýzy „PNH“ s nejvyšším celkovým hodnocením rizika.

Výčet identifikovaných problémů a navržených opatření k jejich eliminaci.

Z výpočtu míry rizika vyplývá, že mezi nejvyšší rizika spadá nedostatek ochranných prostředků, nedodržování odstupu od pokladny ze strany zákazníka, pohyb zákazníků bez respirátoru na prodejně a šíření nemoci COVID-19 mezi zaměstnanci.

Nedostatek ochranných prostředků se dá předcházet vytvořením větší zásoby respirátorů a roušek na skladě. Důležité je také zajistit dostatečné množství výše uvedených prostředků pro všechny zaměstnance jako jsou např. prodavačky, uklízečky, servisní pracovníci atd.

Návrh na zmírnění uvedeného rizika je následující:

Management družstva by měl sledovat vývoj situace se šířením onemocnění COVID-19 a reagovat na nastalou situaci včas, na základě předchozích zkušeností. Tzn. změna roušek za respirátory více méně ze dne na den, sebe-testování apod.

Každá vedoucí, která zastupuje danou prodejnu by měla povinnost ke konci měsíce zjistit stav ochranných prostředků na prodejně pro zaměstnance a zajistit na následující měsíc dostatečné množství nových ochranných prostředků a antigenních testů. K učinění objednávky by docházelo vždy 20. pracovní den v měsíci. Distribuce na prodejny by proběhla vždy první pracovní den v měsíci skrze manažerku obchodu. Ochranné pracovní prostředky by byly vydávány z technického skladu COOP Jednoty.

Nedodržování odstupu od pokladny ze strany zákazníka se může předejít barevnými pásy s popisem, které oddělují osobní prostor zákazníků i prodavaček. Polepy by měly být umístěny na zemi, zároveň však upozorňující letáčky v úrovni očí zákazníka.

Návrh na zmírnění uvedeného rizika je následující:

V případě další vlny neprodleně rozmístit na všechny prodejny viditelné popisy naznačující pole osobního prostoru. Rozmístění na prodejny by zařídil technický útvar družstva.

Polepy by byly umístěny na zem a upozorňující informační prospekty u pokladny v úrovni očí zákazníka.

Případné upozorňování ze strany pokladní.

Pohyb zákazníků bez respirátoru na prodejně – byl zaznamenán ze strany prodavaček velmi často.

Návrh na zmírnění uvedeného rizika je následující:

Na vstupních dveřích do prodejny, ale i do vestibulu by měly být rozmístěny upozorňující letáčky na každé prodejně.

Návrhem řešení této situace může být například prodej ochranných prostředků. V případě sociálně slabších jedinců by každá prodejna mohla mít 10 kusů respirátorů navíc.

Pokud zákazník bez ochranného prostředku odmítne nasadit respirátor či roušku, měl by být z prodejny vykázan vedoucí prodejny.

Šíření nemoci COVID-19 mezi zaměstnanci

Návrh na zmírnění uvedeného rizika je následující:

Pravidelné testování po příchodu do práce. Zaměstnanci by se měli testovat 2x za týden, tedy v pondělí a ve čtvrtek. K testování by docházelo na šatně určené pro danou směnu.

Zavedení sick-days pro každého zaměstnance po dobu 7 až 10 dnů.

Zajištění brigádníků na prodejnu, kteří případné zaměstnance nahradí.

Omezení prodejní doby od 06:00 hod do 12:00 hod.

Povinnost nosit respirátor či roušku i mimo prostory prodejny, tedy v zázemí obchodu určeném jen pro zaměstnance.

Nedodržování nošení ochranných prostředků ze strany dodavatelů

Návrh na zmírnění uvedeného rizika je následující:

Vymezit speciální prostor pro přebírku zboží, kde by byla možnost se s dodavatelem potkat minimálně.

V případě dodávky zboží, u které si dodavatel odmítá nasadit roušku či respirátor, by měl neprodleně opustit prostor prodejny a prodavačky by měly mít možnost dané zboží vůbec od dodavatele nepřebrat.

Upozornění dodavatele ze strany prodavačky, která dané zboží přebírá.

9 MODELOVÉ ŘEŠENÍ PROBLÉMU OCHRANY ZAMĚSTNANCŮ BĚHEM EPIDEMIE COVID-19 NA MALOOBCHODNÍCH PRODEJNÁCH

Závěrečná kapitola navrhuje modelové řešení zajišťující vysokou úroveň ochrany zaměstnanců ve vybraných maloobchodních prodejnách v případě epidemie. Jde především o připravenost zaměstnavatele na danou událost, vytvoření metodik pro daný problém především z prevence. V případě zaměstnanců jak s danými ochrannými prostředky zacházet.

Dle § 104 zákoníku práce je na straně zaměstnavatele povinnost poskytovat zaměstnancům, u nichž to vyžaduje ochrana jejich zdraví a života, osobní ochranné pracovní prostředky i dezinfekční, mycí či čistící. Osobní ochranné prostředky zaměstnavatel poskytuje podle seznamu, který je zpracován na základě hodnocení rizik. Se správným používáním ochranných pracovních prostředků budou zaměstnanci seznámeni při výdeji a do budoucna při pravidelném školení BOZP.

Modelové řešení dostatečného zásobování ochranných prostředků

Modelové řešení tohoto problému vychází z vlastních zkušeností autorky diplomové práce. Autorka shledává jako velmi podstatné, aby prodejny měly v zásobě ochranné prostředky výhledově na dobu 3 týdnů v případě opětovného vypuknutí epidemie COVID-19 aj.

V první řadě by zaměstnavatel tedy COOP Jednota měla vyhlásit výběrové řízení na hlavního dodavatele ochranných prostředků pro zaměstnance. Šlo by hlavně o roušky, respirátory FFP2, ochranné rukavice, antigenní testy a dezinfekce.

Po proběhlém výběrovém řízení by došlo k uzavření smlouvy s dodavatelem a k nákupu ochranných prostředků pro všechny prodejny včetně centrály družstva. Ochranné prostředky by byly nejdříve distribuovány do technického skladu, z kterého by je odvážely manažerky na jednotlivé prodejny. Družstvo by si ve skladu mělo vytvořit zásobu na tři měsíce dopředu pro všechny zaměstnance. Předjde tak stavu, kdyby vypukla další vlna epidemie COVID-19 a družstvo nebude schopné poskytnout dostatečné množství ochranných prostředků zaměstnancům.

Návrhem na dodavatele může být např. distributor ceskerespiratory.cz, který je schopen zajistit ochranné prostředky pro všechny zaměstnance COOP Jednoty. Jde o český e-shop, na kterém nalezneme všechny požadované ochranné prostředky v dostatečném množství.

Do budoucna v případě další vlny epidemie COVID-19 by uvedený dodavatel byl schopen poskytovat v pravidelných dodávkách nové ochranné prostředky.

Dodavatel by dodával do technického skladu družstva ochranné prostředky každý čtvrtek, tedy jednou za týden. Objednávky by vytvářel hlavní vedoucí technického skladu na základě zaslaných žádostí od vedoucích z prodejen a od ředitelky družstva, která by objednávala ochranné prostředky pro centrálu. Vedoucí a ředitelka počty kusů jednotlivých ochranných prostředků musely zasílat pravidelně každé úterý. Vedoucí technického skladu tak bude mít čas požadavky zpracovat a poté provést objednávku. Po dodávce ochranných prostředků do skladu je vedoucí pracovník přebere a společně s dalším personálem podle předem připraveného seznamu vychystá pro jednotlivé prodejny. Následně informuje manažerky, které se postarají o distribuci již přímo na prodejnu. Vedoucí osobně přepočítá a přebere dodané ochranné prostředky pro své zaměstnance.

Řešením je také mít pro každou prodejnu přesně specifikovaný počet ochranných prostředků pro veškerý personál v počtu potřebném alespoň pro následující tři týdny, které bude mít umístěna každá prodejna ve svém skladě.

Návrh ochranného balíčku je postaven na šesti hodinovou směnu v případě 5 zaměstnanců na prodejně. Počítá se s výměnou respirátoru či roušky 2x za směnu u každého zaměstnance. V případě ochranných rukavic jsou počítány dva páry na šesti hodinovou směnu. Velmi často ale dochází k protržení např. při vybalování zboží. Proto jsou započítáno 20 kusů do rezervy, aby zaměstnanci nezůstali bez ochrany rukou. Testování zaměstnanců by mělo probíhat také 2x za týden tedy přesněji v pondělí a ve čtvrtek. Testy jsou počítány také 2 ks na zaměstnance, v případě pozitivního výsledku, by mělo dojít k otestování pozitivní osoby ještě jednou. Proto je započítán 1 ks testu navíc na každého zaměstnance. Dezinfekce rukou by měla u zaměstnanců probíhat pravidelně. Tedy v případě vstupu za obslužný pult uzenin y si prodavačky měly vydesinfikovat ruce. Při obsluze zákazníka u kasy by prodavačky měly provádět dezinfekci rukou opakovaně.

Tabulka 11 - Návrh ochranných prostředků pro prodejnu, na které pracuje 5 zaměstnanců na dobu 3 týdnů

Druh	Množství
Roušky	180 ks
Respirátor FFP2	180 ks

Ochranné rukavice	200 ks
Antigenní testy	60 ks
Dezinfekce	5l

Modelové užívání ochranných prostředků

S nástupem epidemie COVID-19 bylo vypracováno mnoho metodik na zacházení s ochrannými pomůckami. Od Ministerstva Zdravotnictví České republiky až po různé Světové zdravotnické organizace. Doporučení jsou obdobná, v první řadě předejít kontaktu osob s koronavirem. Níže je připraven malý balíček ochranných prostředků pro zaměstnance obchodu.

Ochranné prostředky:

1. Respirátor FFP2 a FFP3,
2. Jednorázová chirurgická ústenka,
3. Jednorázové rukavice,
4. Dezinfekce rukou.

Obrázek 9 - Návrh ochranného balíčku pro zaměstnance (zdroj: vlastní)

Ochrana dýchacích cest:

1. Respirátory typu FFP2 a FFP3 jsou velmi vhodnou ochranou dýchacích cest, bezpečnější než chirurgická ústenka.

Respirátor FFP3 je velmi účinný proti přenosu onemocnění COVID-19. Doba, po kterou může být daný respirátor použitý, určuje příslušný výrobce. Je uváděno, že může být použitý až 4 hodiny, kdy se po celou dobu nesmí sundávat a opětovně nasazovat.

2. Jednorázová chirurgická ústenka je jedna z bezpečných variant, pokud není respirátor k dispozici. Chirurgická ústenka se nesmí používat opakovaně a doba použití je daleko kratší než u respirátoru. Opět je doba použití stanovena výrobcem. Záleží ale také na zvlhnutí, poté ztrácí svou účinnost. Sundávání a opětovné nasazení je zakázáno, stejně jako v případě respirátoru.

Ochrana rukou:

1. Jednorázové rukavice se používají jako ochrana rukou před kontaminací s kapénkami. Prodavačky je využívaly hlavně v případě obsluhy zákazníků při placení, vybalování zboží na prodejnu, přebírání zboží od dodavatele atd.

Hygiena rukou:

1. Dezinfekce rukou za použití zásobníku s aplikátorem, které obsahují prostředek pro alkoholovou dezinfekci a je nezbytnou součástí každé prodejny. Dezinfekce rukou se musí provést opakovaně, také ale musí být provedena správným postupem.

Modelové oblékání ochranných prostředků**Respirátor FFP2 A FFP3**

1. Osoby, které používají brýle, je musí před nasazením respirátoru sundat a odložit.
2. Respirátor se vyndá z obalu, nasadí volně na nos a ústa, jednou rukou se podrží, druhou volnou rukou se fixační poutka navléknou přes hlavu na temeno nebo za uši.

V následující kroku se musí respirátor zmáčknout palcem a ukazováčkem kolem nosu, tvář brady zafixuje a provede se zkouška těsnosti, což znamená, že při nádechu a výdechu nesmí kolem respirátoru unikat žádný vzduch.

Ochranné rukavice

Navléknou se ochranné rukavice tak, aby překrývaly rukáv pracovního oděvu.

Modelové svlékání ochranných pomůcek

Ochranné rukavice

1. Ochranné rukavice se svléknou tak, že se uchopí horní okraj jedné rukavice a druhou rukou se přetáhne směrem k prstům,
2. Stejně se postupuje i v případě druhé rukavice, pozor ale aby obě rukavice zůstaly v jedné ruce,
3. Svleknuté rukavice se vyhazují do koše označeného infekční odpad.

Sundání respirátoru FFP2 a FFP3

1. Vydesinfikovanými rukama se uchopí úchyty respirátoru vzadu na hlavě či za ušima a opatrně se přetáhnou přes hlavu nebo uši.

Respirátor se uvolní a nemusí dojít ani k dotyku rukou obličeje či pracovního oděvu s jeho vnějším povrchem, opět se vyhodí do koše s infekčním označením.
2. Po vyhození respirátoru do koše se musí provést závěrečná hygienická dezinfekce rukou (Bezpečné používání OOP, 2010).

Návrh ochranné balíčku pro zaměstnance

Ochranný balíček pro zaměstnance COOP Jednoty Hodonín je sestaven na dobu jednoho měsíce. Ochranné prostředky jsou počítány následujícím způsobem. Prodavačky pracují v šesti hodinových směnách, po dobu šesti dnů v týdnu. V případě roušek a respirátorů může dojít ke kombinaci např. 3 hodiny bude mít pravačka nasazenou roušku a 3 hodiny respirátor. Je tedy počítán 1 ks roušky a 1 ks respirátoru na směnu. Bohužel často při nasazování ochranného prostředku dochází k utržení poutka, proto jsou počítány 4 ks navíc. Ochranné rukavice, které prodavačky potřebují při vybalování zboží, k obsluze zákazníka u kasy atd. Jsou počítány 3 ks na směnu, opět může dojít k protržení při vybalování což byl velmi častý problém. K testování zaměstnanců by mělo docházet 2x za týden, tak jsou počítány 2 ks antigenního testu na zaměstnance. V případě pozitivního testu jsou počítány 2 ks navíc, pozor ale na dobu jednoho měsíce. Pro opětovné otestování pozitivního zaměstnance a zachycení nákazy co nejdříve, aby se nerozšířila na všechny zaměstnance.

Dezinfekce by měla postačit 500 ml pro každého zaměstnance, v případě velkých zásob by vedoucí prodejny objednávala každý měsíc.

Tabulka 12 - Návrh ochranného balíčku pro zaměstnance (zdroj: vlastní)

Druh	Množství
Roušky	28 ks
Respirátor FFP2	28 ks
Ochranné rukavice	72 ks
Antigenní testy	10 ks
Dezinfekce	500 ml

Celkové náklady na daný balíček pro jednoho zaměstnance po dobu jednoho měsíce v souvislosti s epidemiologickou situací COVID-19 by činily cca 866 Kč.

Tabulka 13 - Návrh celkových nákladů na ochranný balíček (zdroj: prozdravotniky.cz)

Druh	Cena
Roušky	84 Kč
Respirátor FFP2	157 Kč
Ochranné rukavice	108 Kč
Antigenní testy	350 Kč
Dezinfekce	167 Kč

Zmíněné ceny jsou uvedeny pouze do data tisku diplomové práce. Následné ceny se poté mohou lišit. Ceny jsou čerpány z online obchodu prozdravotniky.cz k 6.7.2022.

COOP Jednota Hodonín je velké družstvo, které zaměstnává cca 1000 zaměstnanců. Je tedy možnost většího odběru ochranných prostředků najednou. Může být tak nabídnuta lepší cena všech výše uvedených prostředků, které spadají do ochranných balíčků.

Důvod pro vytvoření ochranné balíčku

Jednotliví zaměstnanci družstva z počátku pandemie nebyli včas zásobeni ochrannými prostředky. Proto bylo shledáno jako podstatné, aby každý zaměstnanec měl po dobu jednoho měsíce jeden výše uvedený ochranný balíček.

Systém distribuce ochranných balíčků na prodejny

Družstvo COOP Jednota Hodonín by dodávalo ochranné balíčky na prodejny skrze své manažery prodejen. Manažer by vyzvedl přidělené balíčky pro jednotlivé prodejny a zaměstnance. Ručily by za včasné dodání a předání vedoucí na prodejně.

Modelové předávání prodejny a střídání personálu na směně

Návrhem na vylepšení je vypracování metodiky, která se zaměřuje na předávání prodejny a střídání personálu na směně. Návrh obsahu a zpracování metodiky je sepsán níže, jako příklad pro prodejnu 208 – Javorník.

1. Stanovení chodu daných opatření, aby se co nejvíce zamezilo osobnímu styku ranní směny s odpolední, včetně zavedení vymezených časů pro obědovou přestávku či svačinu.

Zaměstnanci na ranní směně mají svačinu v rozmezí 10:30 – 11:00 hod.

Odpolední směna, která také využívá prostory jídelny bude mít oběd v čase 12:00 – 12:30 hod.

2. Je dán zákaz pohybu cizích osob mimo prostor prodejny. Zázemí prodejny smí využívat pouze prodavačky, které vykonávají směnu.
3. Výměna směn na prodejně probíhá následovně:

Na prodejně budou vyčleněny prostory pro ranní směnu a pro odpolední směnu tak, aby se tyto směny co nejméně setkaly.

Prodavačky ranní směny na prodejnu přichází mezi 5:20 hod do 5:30 hod. Poté se převlečou do pracovních oděvů a zaměřují se na přípravu prodejny.

Nikdo z odpolední směny by neměl přijít do kontaktu s ranní směnou.

Odpolední směna přichází v 10:50, jde rovnou do vyčleněných prostor a v 11:00 hod nastupuje zadní částí obchodu na prodejnu. Ranní směna odchází z prodejny v 10:59 hod a přesunuje se do vyčleněných prostor, převléká se do civilního oblečení a opouští prostory obchodu.

4. Vedoucí prodejny zajistí, aby u vchodu do prodejny byly vyvěšeny upozorňující plakáty, které zákazníky upozorní na nasazení respirátoru či roušky a dezinfekci rukou.

5. Vedoucí prodejny se postará o to, aby veškerý personál po dobu své směny nosit ochranné prostředky. O jejich použití při práci na prodejně rozhoduje vedení společnosti.

Modelová dekontaminace prostor, které zasáhl koronavirus

Jako návrh řešení je vypracování metodiky pro jednotlivé typy prostorů, které byly zasaženy koronavirem. Uvedená metodika je vypracována jako příklad na dekontaminaci prodejny, kanceláře, šatny a skladů.

1. Dekontaminace uvedených místností a prostorů se musí provést z daných důvodů:
 - a. prevence,
 - b. v kanceláři nebo na prodejně pracovala nakažená osoba, proběhl kontakt nebo osoba měla nařízenou karanténu,
 - c. nebo prodejnu navštívil nakažený zákazník.
2. Dekontaminaci provádí příslušná firma ve stanovených ochranných prostředcích.
3. Dekontaminace je rozdělena do tří fází:

Dekontaminace rizikových míst, předmětů a ostatních míst:

- musí se provádět stanovenými dezinfekčními přípravky,
- dekontaminace se provádí v následujícím pořadí:

Nejprve se musí dekontaminovat riziková místa jako jsou kliky, madla, košíky, telefony, klávesnice, počítačová myš, pracovní plochy atd. K dekontaminaci rizikových míst se používají dezinfekční přípravky např. podle chemické snášenlivosti.

Dekontaminovat plochy dle velikosti. Madla, kliky, vypínače a předměty lze dekontaminovat tkaninou namočenou do dezinfekčního přípravku nebo podlahu vytrít přípravkem Savo a po expoziční době utřít tkaninou. Následně se dekontaminují méně rizikové předměty a místa.

Opět se dekontaminují postřikem a po expoziční době tkaninou. Místa, která se nechávají bez dekontaminace mokřým způsobem jsou např. kryty stropního osvětlení, horní části chladících lednic na prodejně.

Ozonizace prostoru

- Podle jmenovitého výkonu jednotlivého ozonizátoru, který udává množství generovaného ozonu za hodinu. Ozon velmi účinně a rychle působí proti virům, bakteriím atd. Mimo jiné má taky dezodorační efekt – odstraňuje zápachy. Po aplikaci ozonu a jeho následném rozkladu nezanechává žádné stopy.

Dekontaminace časem aneb dodržení ochranné doby, což je doba potřebná k samovolnému úmrtí koronaviru:

- Podle doposud zjištěných informací by měl na kontaminovaném povrchu samovolně koronavirus umírat po dobu 8 až 12 hodin,
- z popsanych důvodů stanovil orgán ochrany veřejného zdraví ochranou dobu potřebnou k úhynu koronavirů na 24 hodin.
- Při nedostatku ověřených dat se nařizuje trojitá ochrana aneb mokrou dekontaminaci, ozonizaci a dekontaminaci časem. Po mokré dekontaminaci, ozonizaci a dekontaminaci časem by měly být takto ošetřené povrchy považovány za čisté (Doporučení COVID-19, 2020).

ZÁVĚR

Cílem předkládané diplomové práce bylo definovat problematiku ochrany zaměstnanců během epidemie COVID-19 v maloobchodních prodejnách. Téma práce je velmi aktuální a může být považováno i v případě, že by lidstvo ohrožovala jiná nákaza osob, než je COVID-19.

Práce byla rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části byla vymezena problematika ochrany obyvatelstva. Dále pak základní pojmy, které se týkají onemocnění COVID-19. Je zde uvedena také bezpečnost a ochrana zdraví při práci. Závěr teoretické části se zaměřuje na potravinovou a ekonomickou bezpečnost. Dílčí závěr teoretické části je považován za naplněný.

Pro zpracování praktické části byly použity autorky osobní zkušenosti, které získala působením na prodejně během epidemie COVID-19.

Cílem bylo posouzení možných rizik pro zaměstnance na prodejně. K dosažení hlavního cíle byly stanoveny dílčí cíle, které pomohly k dosažení hlavního cíle.

Jedním z dílčích cílů bylo analyzovat přístup k ochraně zaměstnanců ve vybraných maloobchodních prodejnách a vyhodnocení rizik v rámci ochrany zaměstnanců.

Pro zpracování analýzy rizik ochrany zaměstnanců během epidemie COVID-19 v maloobchodních prodejnách byly použity dvě metody – SWOT metoda a polo-kvantitativní bodová metoda „PNH“. V případě metody SWOT byl hlavním výsledkem graf, který zobrazuje výslednou strategii spojení. Daná strategie poukazuje na příležitosti v ochraně zaměstnanců. Pomocí metody „PNH“ byly vymezena rizika, na které následně podle vyhodnocení byla navržena opatření.

Na závěr bylo uvedeno modelové řešení ochrany zaměstnanců během epidemie COVID-19 v maloobchodních prodejnách. Návrh ochranného balíčku pro zaměstnance na dobu jednoho měsíce.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Aktuálně.cz, 2020. *Ekonomika* [online]. [cit. 2022-03-02]. Dostupné z: [https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/jake-obory-na-covidu-naopak-mohou-
vydelat/r~3a272e2a7a5d11ea80e60cc47ab5f122/v~sl:be55b324684a1e37472e5c7810a3bf8c/](https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/jake-obory-na-covidu-naopak-mohou-vydelat/r~3a272e2a7a5d11ea80e60cc47ab5f122/v~sl:be55b324684a1e37472e5c7810a3bf8c/)

BENEŠ, Jiří, 2021. *Teze o SARS-CoV-2 a COVID-19 a doporučená opatření*. Praha. Dostupné z: <https://www.covidfakta.eu/wp-content/uploads/2021/10/Teze-o-SARS-COV-2-a-COVID-19-a-doporucena-opatreni.pdf>

BEZPEČNOST PRÁCE.INFO, 2015. *Hygiena práce a pracovního prostředí* [online]. [cit. 2022-03-02]. Dostupné také z: <https://www.bezpecnostprace.info/hyfiena-prace-a-pracovniho-prostredi/>

Bezpecnostprace.info, 2014. *Historie bezpečnosti a ochrany zdraví při práci*. [online]. cit. 2022-03-02]. Dostupné na <https://www.bezpecnostprace.info/bozp/historie-bezpecnosti-a-ochrany-zdravi-pri-praci/>

ČESKÁ ASOCIACE SESTER, 2020. *Bezpečné používání osobních ochranných prostředků (OOP) při poskytování lůžkové zdravotní péče pacientům s COVID-19* [online]. Praha, [cit. 2022- 6-9]. Dostupné z: https://www.cnaa.cz/docs/aktuality/covid_19_oop_oblekani_svlekani_def.pdf

BREDAHL, L, 2004. Cross-cultural validity of the food-related lifestyles instrument within Western Europe [online]. [cit. 2022-02-12]. Dostupné z: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/15010184/>

BOZPinfo.cz, 2018. *Oborový portál pro BOZP*. Výzkumný ústav bezpečnosti práce. ISSN 1801-0334.

BULKOVÁ, Radka, 2021. *Názory seniorů na informovanost v době pandemie COVID-19*. Zlín. Diplomová práce. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta humanitních studií. Vedoucí práce PhDr. Zuzana Hrnčířiková, Ph.D.

COVID PORTAL, 2021. *Mutace koronaviru* [online]. [cit. 2022-03-02]. Dostupné z: <https://covid.gov.cz/situace/onemocneni-obecne-o-opatrenich/mutace-koronaviru>

CRDR: BOZP.cz 2018. *Slovník pojmů z oblasti BOZP a PO* [online]. [cit. 2022-03-02]. Dostupné z: <https://www.bozp.cz/slovník-pojmu/osobni-ochranne-pracovni-prostredky/>

ČESKO, 2005. Nařízení vlády č. 101/2005 Sb., *o podrobnějších požadavcích na pracoviště a pracovní prostředí*. In: Sběrka zákonů České republiky. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-101>

ČESKO, 2007. Nařízení vlády č. 361/2007 Sb., *nařízení vlády, kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci*. In: Sběrka zákonů České republiky. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2007-361>

ČESKO, 1993. Usnesení č. 2/1993 Sb., *Usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součástí ústavního pořádku České republiky*. In: Sběrka zákonů České republiky. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-2>

ČESKO, 1998. *Zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky a o změně některých zákonů*. In: Sběrka zákonů České republiky. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-110>

ČESKO, 1999. *Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky a o změně některých zákonů*. In: Sběrka zákonů České republiky. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-222>

ČESKO, 2000. *Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů*. In: Sběrka zákonů České republiky. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-240>

ČESKO, 2006. *Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce*. In: Sběrka zákonů České republiky. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-262>

ČESKO, 2006. *Zákon č. 309/2006 Sb., Zákon, kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon*

o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci). In: Sbíрка zákonů České republiky. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-309>

ČESKO, 2013. *Vyhláška č. 79/2013 Sb., o provedení některých ustanovení zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, (vyhláška o pracovně lékařských službách a některých druzích posudkové péče)*. In: Sbíрка zákonů České republiky. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2013-79>

ČESKO, 2021. *Zákon č. 94/2021 Sb., o mimořádných opatřeních při pandemii onemocnění COVID-19 a o změně některých zákonů*. In: Sbíрка zákonů České republiky. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2021-94>

DOLEŽEL, Martin et al., 2014. *Základy ochrany obyvatelstva*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. ISBN 978-802-4442-686.

DOMANSKÁ, Lucie, 2008. *Rizika a příležitosti v podnikání pomůže odhalit SWOT analýza*. Podnikatel.cz [online]. [cit. 2022- 29-05] Dostupné z: <https://www.podnikatel.cz/clanky/rizika-a-prilezitosti-odhali-swot-analyza/>

DYMÁK, Vladimír, 2017. *Potravinová bezpečnost a produkce potravin v České republice 2016*. The Science for Population Protection [online]. [cit. 2022- 06-01] Dostupné z: <https://www.population-protection.eu/prilohy/casopis/36/290.pdf>

HZS PLZEŇSKÉHO KRAJE, 2020 . Doporučení COVID–19 pro zásahové a ostatní činnosti jednotek SDH obcí. [online]. Plzeň. [cit. 2022-4-30]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/doporučení-COVID-19-pro-zasahove-a-ostatni-cinnosti-jednotek-sdh-obci.aspx>

FAO (2006): Food security [online]. Food and agriculture organization of the United Nations. Dostupné z: <http://www.fao.org/forestry/131280e6f36f27e0091055bec28ebe830f46b3.pdf> [cit. 2022-06-01]

FAO (2008): An introduction to the basic concepts of food security [online]. Food and agriculture organization of the United Nations. Dostupné z: <http://www.fao.org/docrep/013/a1936e/a1936e00.pdf> [cit. 2022- 06-01].

FAO, 2021. The Food and Agriculture Organization [online]. [cit. 2022- 03-31]. Dostupné z: <https://www.fao.org/about/en>

IFAD: Investing in rural people [online]. [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.ifad.org/en/>

International Planning Committee for Food Sovereignty: The IPC [online], 2019. [cit. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://www.foodsovereignty.org/the-ipc/>

EICHLER, Jan. 2006. *Mezinárodní bezpečnost na počátku 21. století*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky. ISBN 80-727-8326-2.

GARRETTOVÁ, Laurie, 2008. *Přežijeme? Morové rány dneška*. Praha: Triton. ISBN 978 80-7387-171-0.

GÖPFERTOVÁ, Dana a Petr PAZDIORA, 2015. *100 infekcí: (epidemiologie pro praxi)*. Praha: Stanislav Juhaňák – Triton. ISBN 978-80-7387-846-7.

GÖPFERTOVÁ, Dana a Zdeněk Šmerhovský, 2015. *Výkladový slovník termínů v epidemiologii*. Praha. Dostupné z: <https://www.ipvz.cz/seznam-souboru/2191-vykladovy-slovník-termínu-v-epidemiologii-old.pdf>

HRADIL, Jaroslav, 2018. *Základy ochrany obyvatelstva v České republice: odborná monografie*. Uherské Hradiště: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta logistiky a krizového řízení. ISBN 978-807-4547-744.

HELLER, Vojtěch. 2020. *Pandemie : od starověku po současnost : koronavirus přímo nezabíjí*. Praha. Petrlíč. ISBN 978-80-7229-810-5.

JANÁKOVÁ, Anna, 2011. *Abeceda bezpečnosti a ochrana zdraví při práci*. Praha. ISBN 978-80-7263-685-3

JEDNOTA SPOTŘEBNÍ DRUŽSTVO V HODONÍNĚ, 2019. *O nás*. Hodonín. Dostupné z: <https://Jednota-hodonin.cz/onas>

KOPECKÝ, Miroslav. 2003. *Ochrana obyvatelstva za mimořádných událostí*. Olomouc: UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI. Dostupné z:

http://www.pdf.upol.cz/fileadmin/user_upload/PdFkatedry/KAZ/FRVS/21_Priloha_8_Studijni_materialy_OOMU_Kopecky.pdf

KOTLER, P., 2004. *Marketing*. Praha: Grada. ISBN 80-247-0513-3.

KOUDELKA, C., 2006. *Rizika a jejich analýza*. Ostrava: VŠB – TU [online] [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://feil.vsb.cz/kat420/vyuka/Magisterske%20nav/prednasky/web/RIZIKA.pdf>

LAWRENCE, George, LYONS, Kristen and Tabatha WALLINGTON., 2010. *Food Security, Nutrition and Sustainability*. New York: Earthscan, ISBN 978-1-84407-775-5.

LUKÁŠKOVÁ, Eva, 2014. *Potravinová (ne)bezpečnost*. Praha: Academia. ISBN 978-80-7454-463-7.

LUKÁŠKOVÁ, E., PITROVÁ, K., 2018. *Economic and social aspects of food security*. 1. Zlín: UTB. ISBN 978-80-7454-770-6. Dostupné z: <https://digilib.k.utb.cz/handle/10563/43749>

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. 2016. *Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení, ochrany obyvatelstva, environmentální bezpečnosti a plánování obrany státu*. In: Mvcr[online]. Praha. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/terminologicky-slovník-mv-verze-ke-stazeni.aspx

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY – generální ředitelství HZS ČR, 2018. *Hasičský záchranný sbor České republiky*, Praha. ISBN 978-80-87544-63-1

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY, 2020. *V České republice jsou první tři potvrzené případy nákazy koronavirem*. Ministerstvo zdravotnictví České republiky [online]. Praha: Ministerstvo zdravotnictví České republiky [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://koronavirus.mzcr.cz/v-ceske-republice-jsou-prvni-tri-potvrzene-pripady-nakazy-koronavirem/>

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY, 2020. *Strategický rámec rozvoje péče o zdraví v České republice do roku 2030* [akt. 2020]. In: Databáze strategií [online]. Praha: Ministerstvo zdravotnictví České republiky [cit. 2022-03-01]. Dostupné z:

<https://www.databaze-strategie.cz/cz/mzd/strategie/strategicky-ramec-rozvoje-pecce-o-zdravi-v-ceske-republice-do-roku-2030-revokace?typ=download>

Ministerstvo zdravotnictví České republiky: 2021 *Onemocnění aktuálně: COVID-19: Přehled aktuální situace v ČR*, [online]. MZČR. [cit. 2022-02-03]. Dostupné z: https://onemocneni-aktualne.mzcr.cz/covid-19?utm_source=general&utm_medium=widget&utm_campaign=COVID-19

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY, 2021. *JAK SI MÝT RUCI?: Materiály ke stažení*. Ministerstvo zdravotnictví České republiky [online]. Ministerstvo zdravotnictví České republiky [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://koronavirus.mzcr.cz/materialy-ke-stazeni/>

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY, 2021. *Pravidlo 3R - ruce, roušky, rozestupy*. Ministerstvo zdravotnictví České republiky [online]. Ministerstvo zdravotnictví České republiky [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://koronavirus.mzcr.cz/materialy-ke-stazeni/>

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY, 2021. *Aktuálně o koronaviru*. Ministerstvo zdravotnictví České republiky [online]. Praha: Ministerstvo zdravotnictví České republiky [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://koronavirus.mzcr.cz/>

NÁRODNÍ PROFIL, 2016. *Bezpečnost a ochrana zdraví při práci v České republice* [online]. [cit. 2022-03-01]. Dostupné z: https://zsbozp.vubp.cz/images/publikace/bozp_cr.pdf

NEUGEBAUER, Tomáš. 2007. *Poskytování osobních ochranných prostředků a ochranných nápojů*. Praha. ISBN 978-80-7357-310-2.

NEUGEBAUER, Tomáš, 2016. *Bezpečnost a ochrana zdraví při práci v kostce, neboli, O čem je současná BOZP*. 2., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7552-106-4.

OSTROM, Lee T. a Cheryl A. WILHELMSSEN, 2019. Risk assessment: tools, techniques, and their applications. Second edition. Hoboken, NJ: Wiley. ISBN 978-1-119-48346-5.

POŘÍZEK, Jan, 2022. SWOT analýza a její využití. Ecommercebridge [online]. [cit. 2022-20-03]. Dostupné z: <https://www.ecommercebridge.cz/swot-analyza-a-jeji-vyuziti/>

Práce, odvody a mzdy bez chyb, pokut a penále, 2020. Český Těšín: Poradce, XV(9). ISSN 1801-9935.

Protiepidemická opatření, 2021. Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky [cit. 2022-02-03]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/protiepidemicka-opatreni.aspx>

Prozdravotníky.cz, 2022. [online]. Praha, [cit. 2022-06-07]. Dostupné z: <https://www.prozdravotniky.cz/dezinfekce/>

ŘEHÁK, David, Bohumír MARTÍNEK a Petra LEGIERSKÁ, 2019. *Ochrana obyvatelstva v kontextu aktuálních bezpečnostních hrozeb. 2. rozšířené vydání*. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 978-80-7385-220-7.

STÁTNÍ ÚSTAV PRO KONTROLU LÉČIV, 2021. COVID-19 Vaccine Janssen: *Jak účinkuje a pro koho je určena?*. Státní ústav pro kontrolu léčiv [online]. ©SÚKL [cit. 2022-02-03]. Dostupné z: <https://www.sukl.cz/sukl/COVID-19-vaccine-janssen-jak-ucinkuje-a-pro-koho-je-urcena>

STÁTNÍ ÚSTAV PRO KONTROLU LÉČIV, 2021. *EMA doporučila k registraci Nuvaxovid, vakcínu proti COVID-19*. Státní ústav pro kontrolu léčiv [online]. Státní ústav pro kontrolu léčiv [cit. 2022-02-03]. Dostupné z: <https://www.sukl.cz/sukl/ema-doporucila-k-registraci-nuvaxovid-vakcinu-proti-COVID-19>

STÁTNÍ ZDRAVOTNÍ ÚSTAV, 2020. *Aktualizované základní informace o onemocnění novým koronavirem - COVID-19 (coronavirus disease 2019)*. In: Státní zdravotní ústav [online]. SZÚ [cit. 2022-02-03]. Dostupné z: <http://www.szu.cz/tema/prevence/onemocneni-novym-koronavirem-2019-ncov>

STÁTNÍ ZDRAVOTNÍ ÚSTAV, 2021. *Základní informace o onemocnění novým koronavirem – COVID-19 (coronavirus disease 2019)*. In: *Státní zdravotní ústav* [online]. SZÚ [cit. 2022-02-03]. Dostupné z: http://www.szu.cz/uploads/Epidemiologie/Coronavirus/Zakladni_info/zakladni_informace_covid_19_7_aktualizace_09_03_2021_2.pdf

STROHMANDL, Jan. 2013. *Metody a postupy ke zkvalitnění výuky krizového řízení a přípravy obyvatelstva na řešení krizových situací: mezinárodní konference 2013, Uherské Hradiště*. Uherské Hradiště: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta logistiky a krizového řízení. ISBN 978-80-7454-282-4.

SOCR.cz, 2021. *Svaz obchodu a cestovního ruchu ČR* [online]. Praha [cit. 2022-02-03]. Dostupné z: <https://www.socr.cz/>

SPIPKOVÁ, Jana, 2012. *Geografie maloobchodu a spotřeby*. Praha. ISBN 9788024619514

ŠEFČÍK, V., TOMEK M., HRUŠKA M., 2009. *Krizové řízení v malých a středních podnicích. 1. vydání*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. ISBN 978-80-7318-867-2.

ŠEFČÍK, Vladimír, 2010. *Bezpečnostní politika v hospodářské oblasti*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. ISBN 978-80-7318-919-8.

ŠEFČÍK, Vladimír, 2013. *Ekonomika při řešení krizových situací*. Uherské Hradiště: Univerzita Tomáše Bati. ISBN 978-80-7454-286-2.

Usnesení vlády České republiky ze dne 15. března 2020 č. 215. [online]. [cit. 2022-03-02]. Dostupné z <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Omezeni-pohybu-osob.pdf>

VALÁŠEK, Jarmil, 2008. *Krizové řízení při nevojenských krizových situacích, modul C: účelová publikace pro krizové řízení*. Praha. ISBN 978-80-86640-93-8.

VIDUNOVÁ, Jana, 2017. *Biologická ohrožení. Medicína katastrof*. Praha: Galén. ISBN 978-80-7492-295-4.

VILÁŠEK, Josef, 2012. *Krizové řízení v ČR na počátku 21. století*. Praha. ISBN 978-80-246-2170-8.

VÍŠEK, Josef, 2012. *Organizace záchranných činností v České republice*. Praha. ISBN 978-80-7451-028-0.

Vláda ČR, 2020-2021. *Aktuálně*, [online]. [cit. 2022-03-02]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/scripts/detail.php?pgid=56>

Zákoník práce: *Hlava pátá: Ochrana a bezpečnost zdraví při práci*. [online]. [cit. 2022-03-03]. Dostupné z: <http://zakonik-prace.cz/7zakonik-prace.html>

ZEMAN, Petr, 2002. *Česká bezpečnostní terminologie*. Brno. ISBN 80-210-3037-2.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

BOZP	Bezpečnost a ochrana zdraví při práci
COVID-19	Coronavirus disease 2019
DLC	Distribuční a logistické centrum
HZS ČR	Hasičský záchranný sbor České republiky
IZS	Integrovaný záchranný systém
OOP	Osobní ochranné prostředky
OSN	Organizace spojených národů

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 - Krizová situace (Zdroj: Vilášek, 2012).....	16
Obrázek 2- Pravidlo 3R (Ministerstvo zdravotnictví České republiky, 2021)	23
Obrázek 3 – Ministerstva, která provádějí opatření hospodářské politiky (Lukášková, 2014)	33
Obrázek 4 - Foto prodejny Javorník (zdroj: vlastní).....	40
Obrázek 5 – Upozornění pro zákazníky (zdroj: vlastní).....	41
Obrázek 6 - Dezinfekce a ochranné rukavice pro zákazníky při vstupu do prodejny (zdroj: vlastní)	41
Obrázek 7 - Ochranné plexisklo u kasy (zdroj: vlastní)	42
Obrázek 8 - Graf vyznačení výsledné strategie (zdroj: vlastní).....	48
Obrázek 9 - Návrh ochranného balíčku pro zaměstnance (zdroj: vlastní).....	61

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1- Dělení osobních ochranných pracovních prostředků (CRDR:BOZP.CZ)	30
Tabulka 2 - SWOT analýza ochrany zaměstnanců během epidemie COVID - 19 (zdroj: vlastní)	44
Tabulka 3 – Matice SWOT analýzy 19 (zdroj: vlastní).....	46
Tabulka 4 - Výsledek SWOT analýzy	47
Tabulka 5 - Pravděpodobnost vzniku ohrožení (Koudelka, 2006).	49
Tabulka 6 - Následky ohrožení (Koudelka, 2006).....	49
Tabulka 7 - Názor hodnotitelů (Koudelka, 2006).....	50
Tabulka 8 - Celkové hodnocení rizika (Koudelka, 2006).....	50
Tabulka 9 – Možná rizika ochrany zaměstnanců během epidemie COVID-19	51
Tabulka 10 - Vyhodnocení analýzy rizik (vlastní)	53
Tabulka 11 - Návrh ochranných prostředků pro prodejnu, na které pracuje 5 zaměstnanců na dobu 3 týdnů	60
Tabulka 12 - Návrh ochranného balíčku pro zaměstnance (zdroj: vlastní)	64
Tabulka 13 - Návrh celkových nákladů na ochranný balíček (zdroj: prozdravotniky.cz)...	64

